

DE OORLOG, 19 december 1914
 [ALGEMEEN HANDELSBLAD, No. 27913]

[Zaterdag 19 December 1914]

Inhoudsopgave 19 december 1914

[ALGEMEEN HANDELSBLAD, No. 27913]	1
DE OORLOG	2
Op het Westelijk oorlogstooneel.	3
Officieele Deutsche berichten.	3
In België en Frankrijk.	3
Een Deutsche begrafenis beschoten.	3
Van het Oostelijk oorlogstooneel.	3
Officieele Deutsche berichten.	3
Oostenrijksch legerbericht.	3
De oorlog in Russisch-Polen.	3
Op Zee.	4
De Deutsche vloot aan de Engelsche kust.	4
SCANDINAVIË.	4
De bijeenkomst der koningen.	4
DUITSCHLAND.	5
Oproeping Landstorm.	5
Een soldatenbrief.	5
BELGIË.	5
Hoe de Benedictijner abdij te Leuven gespaard bleef.	5
ENGELAND.	6
Vonnis gecasseerd.	6
Engeland en Frankrijk.	6
FRANKRIJK.	6
Gebrek aan officieren.	6
Paspoorten voor reizigers naar Frankrijk.	6
EGYPTE.	6
Egypte een sultanstaat.	6
De Khedive te Weenen.	6
ZUID-AMERIKA.	7
Een merkwaardige beschuldiging.	7
Nederland en de oorlog.	7
De brief van prof. Lasson.	7
Vestigingsverdrag met Duitschland.	7
Verboden scheepvaart.	7
Vrij vervoer.	7
Vluchtelingen naar Engeland.	8
Algemeene Commissie tot Steun te Rotterdam.	8
Belgische vluchtelingen.	8
Aan de Deutsche grens.	8
Een Engelsch watervliegtuig in de Rotterdamsche haven.	8
Belgische vluchtelingen.	9
ENGELAND.	9
De Ieren.	9
Engeland en Australië.	9
BEURS EN NIJVERHEID.	9
De Heropening der Amsterdamsche Beurs.	9
Heropening Londensche Beurs.	10
Beurs te Zürich.	10
Moratorium.	10
Deutsche betalingen aan Frankrijk en Rusland.	10
De Deutsche Rijksbank.	10
Maximum-prijzen van metalen in Duitschland.	10
Russische Oorlogsleening.	10
Uit Rusland.	10
[ALGEMEEN HANDELSBLAD, No. 27913]	10
DE OORLOG	10
De algemeene toestand.	10
Op het Westelijk oorlogstooneel.	12
Hernieuwd plaatselijk offensief der geallieerden.	12
Een gelukte aanval.	12

Naspeuringen van Paul Theelen: 19 december 1914

In België en Frankrijk.	12
De toestand in Vlaanderen.	12
Terrein gewonnen.	13
Nieuwe Indische troepen.	14
Op het Oostelijk oorlogstooneel.	14
Russisch legerbericht.	14
Russisch optimisme.	14
Versterkingen aan het oostelijk front.	14
Op Zee.	14
Een Oostenrijksch oorlogsschip gezonken.	14
De Duitse vloot aan de Engelsche kust.	15
Nieuwe Engelsche maatregelen.	15
De slachtoffers der onderzeeërs.	15
De beschieting der kustplaatsen.	15
BELGIË.	15
Uit Antwerpen.	15
Vleeschnood in Antwerpen.	16
Een hulde voor koning Albert.	16
ENGELAND.	16
Engelsche berichten.	16
De leider de oppositie op z'n best.	16
Het bombardement aan de Oostkust.	18
Een verstoorde vergadering.	20
Egypte als Britsch protectoraat.	21
De straatverlichting.	21
OOSTENRIJK-HONGARIJE.	21
Een lezing van prof. Wenckebach.	21
VEREENIGDE STATEN.	23
Amerikaansche persstemmen over den aanval op de Engelsche kust.	23
Nederland en de oorlog.	23
Verpleegsters en verplegers voor Oostenrijk.	23
Voor de Militairen.	24
Prof. Lanz naar het oorlogsterrein.	24
In beslag genomen.	24
Ned. Ambulance in België.	24
TIJDSCHRIFTEN.	24
The Studio.	24
Posterijen en Telegrafie.	25
DUITSCHLAND.	25
De landstorm opgeroepen.	25
RUSLAND.	25
Huiszoeking bij gravin Tolstoi.	25
Generaal Welisjko.	25
TURKIJE.	25
Russen en Turken.	25
Engelsche troepen geland bij Akaba.	26
Een Grieksch spion?	26
De blokkade van de Dardanellen.	26
SERVIË.	26
Versterkingen voor Servië.	26
BALKAN-STATEN.	26
Servië en Bulgarije.	26
ZUID-AFRIKA.	26
Het eerste rebellie-proces.	26
Zwitserland.	26
WEEKOVERZICHT.	27
ROTTERDAM, 18 December.	27

5

EDITIE VAN 2 UUR. OCHTENBLAD. Eerste Blad. Dit nummer bestaat uit twee bladen.

DE OORLOG

10

De koningsbijeenkomst te Malmö. — Het vonnis tegen consul Ahlers gecasseerd. — Egypte een sultanaat.

Op het Westelijk oorlogstooneel.

Officieele Deutsche berichten.

15 BERLIJN, 18 Dec. (W. B.) Officieel wordt uit het groote hoofdkwartier gemeld. De slag bij Nieuwpoort staat gunstig, maar is nog niet geëindigd. De aanvallen der Franschen tusschen La Bassée en Atrecht, zoowel als die aan beide oevers van de Somme, mislukten onder zware verliezen voor den tegenstander. Alleen aan de Somme verloren de Franschen 1200 gevangenen en ongeveer 1800 doden. De 20 Deutsche verliezen bedragen daar nog geen 200 man. In het Argonnenwoud werden bij onze geslaagde aanvallen ongeveer 750 Franschen gevangen genomen en eenige krijgsvoorraad buitgemaakt. Van de overige deelen van het westelijk oorlogstooneel zijn geen bijzondere gebeurtenissen te melden.

25 **In België en Frankrijk.**

PARIJS, 18 Dec. (Reuter.) (Communiqué.) Wij hebben ons gehandhaafd op het gewonnen terrein.

30 In de streek van Atrecht hebben wij ons door krachtige aanvallen meester gemaakt van verscheiden loopgraven voor Auctyles, La Bassée, Loos, St. Laurant, Blangy. Op het laatstgenoemde punt hebben wij over een front van meer dan een K.M. bijna alle loopgraven in de eerste linie van den vijand genomen. In Argonne hebben de Duitschers een onzer loopgraven ten noorden van Four de Paris laten springen.

35 **Een Deutsche begrafenis beschoten.**

De katholieke geestelijke eener Deutsche divisie, prof. dr. Ludwig Bauer schrijft aan de "Nordd. Allg. Ztg.:

40 "De ondergeteekende moest gisteren, 5 November, 's namiddags 3 uur, op het kerkhof te Dadizeele, eenige gedoode officieren en soldaten begraven. Daar de Evangelische predikant niet aanwezig kon zijn, nam ik alleen de beaarding waar. De lijkstoet werd gevolgd door een aantal officieren van gezondheid, onder leiding van den vigeerenden officier van gezondheid van het veldlazaret No. 93, dr. Dietrich. Juist nadat de beide officieren begraven waren en van de soldaten een of twee ter aarde waren 45 besteld, kwam boven ons een vijandelijke vlieger. Hoewel hij niet zeer hoog vloog en het helder weer was, zoodat hij moet hebben kunnen zien, dat wij op het kerkhof waren, en bezig met een begrafenis, wierp hij twee bommen op ons, waarvan er een onmiddellijk nabij den muur van het kerkhof viel, zoodat de stukken staal over het kerkhof werden geslingerd. Daar wij allen dadelijk plat op den grond gingen liggen, werd niemand gewond. De tweede viel ongeveer 100 Meter verder.

50

Van het Oostelijk oorlogstooneel.

Officieele Deutsche berichten.

BERLIJN, 18 December. (W. B.) Officieel wordt uit het groote hoofdkwartier gemeld: 55 Aan de Oost- en West-Pruisische grens toestand onveranderd. In Polen vervolgen wij den verder terugtrekkenden vijand.

Oostenrijksch legerbericht.

60 WEENEN, 18 Dec. (W. B.) (Officieel) Het verslagen Russische hoofdleger wordt op het geheele meer dan 400 K.M. breede front van Krosno tot aan de monding van de Bsoero vervolgd.

Gisteren is de vijand ook uit zijn stellingen in het noordelijke voorste gedeelte der Karpathen tusschen Krosno en Zahllesyn verdreven.

Aan de Beneden-Dunajec zijn de troepen bondgenooten in gevecht met de achterhoeden van den vijand.

65 In Zuid-Polen geschiedde de opmarsch tot dusverre zonder groote gevechten.

Piotrkof is eergisteren door het infanterieregiment "Wilhelm der Erste, Deutscher Kaiser, König van Preussen" No. 34, Przedbor gisteren door afdeelingen van het Nagyrzebener-infanterie-regiment No. 31 stormenderhand genomen.

70 De heldhaftige bezetting van Przemysl heeft de gevechten op het terrein voor de vesting met succes voortgezet.

De toestand in de Karpathen is nog niet merkbaar gewijzigd.

De oorlog in Russisch-Polen.

75 Van de moeilijkheden, waarmede de operaties in Polen gepaard gaan, kan men zich eenigszins een denkbeeld vormen uit het volgende fragment van een schrijven van een Duitsch majoor aan een vriend:

Dikwijls, zeer dikwijls wordt het onmogelijke van ons gevergd, vooral wat het

marcheeren betreft. Wij maken n.l. somtijds wel marschen van 40 K.M per dag. Iedereen echter is overtuigd van de noodzakelijkheid dier marschen, want we hebben toch reeds op de akademie gehoord van tot woord van Moltke: "Men verslaat den vijand met de beenen!" en dat moesten we nu waar maken.

Ben je al eens in Polen, ik meen in Galicisch Polen geweest? Van de wegen in dat land kan men zich bij ons geen voorstelling maken. Ze zijn vreeselijk, eenvoudig onbegaanbaar. Op onzen opmarsch van T... naar J... bijv. zijn wij slechts een enkelen keer een behoorlijken straatweg gepasseerd; en toen voelden we ons allen opgelucht, zelfs de arme paarden! De weg was om zoo te zeggen door paardenlijken afgebakend. Zooals gezegd, de landwegen zijn in erbarmelijken toestand, maar de straten in de dorpen zijn niet veel beter, overall diepe gaten met vuil gevuld, alle drek ligt op straat, want een straatreiniging kennen ze niet; de marktplaatsen lijken na de geringste regenbui op modderpoelen. Daarom draagt dan ook iedere Pool, van den kleinsten jongen af tot den oudsten man (en ook veel vrouwen), hooge kaplaarzen en als het heel erg wordt, overschoenen. Rusland is het land der overschoenen. Door zulk een drek moesten we in den waren zin des woords waden en dan deden ons de voeten in de afgedragen laarzen erg zeer; ja, we waren altijd blij, als we maar weer op den landweg, of beter gezegd, daarnaast konden marcheeren. Je moet n.l. weten, dat we meestal naast den stukgereden weg over de akkers liepen. Maar altijd door ging het verder en verder; een van vermoeidheid hadden we geen oog meer voor het dikwijls romantische landschap, de grootere en kleinere halten vermoeiden nog slechts meer. Ten slotte kwam dan toch eindelijk het bevel "Halt" voor een rustpauze van een of anderhalf uur. "Veldkeukens voor!" Dan is voor een korte poos alle vermoeidheid vergeten. In een wip staan de geweren in rotten, de ransel is afgelegd en reeds staat men in het gelid om het eten in ontvangst te nemen. Een officier houdt toezicht op het uitgeven van het eten en dat heeft zijn goede reden, want het oude spreekwoord van de bescheidenheid wordt hier niet geregeld toegepast, er zijn n.l. veel "sneeters"! De officieren deelen met de manschappen.

Is het eten verorberd, dan maar weer verder, om eerst laat in den namiddag doodmoede het einddoel te bereiken. De meesten zoeken dan hunne kwartieren op en wat voor kwartieren! Maar een gedeelte moet buiten blijven, om bij weer en wind op post te staan. Dat is wel erg hard, maar, wat is er aan te doen?

Het geschiedt dan ook zonder morren, het plichtsbewustzijn doet de vermoeienis vergeten, men doet eenvoudig zijn plicht.

Op die manier hebben we kort geleden ia vijf dagen 200 kilometer afgelegd en toen op den zesden dag het zwaarste gevecht meegemaakt, dat we misschien ooit hebben gehad. Ik schrijf spoedig meer. We staan voor een groote beslissing.

Op Zee.

De Deutsche vloot aan de Engelsche kust.

LONDEN, 18 Dec. (Reuter.) Het deelt mede, dat het geen bericht heeft ontvangen, dat twee Engelsche torpedo-vernielers gezonken zijn, zooals in de Deutsche draadlooze telegrammen werd medegedeeld.

SCANDINAVIË.

De bijeenkomst der koningen.

MALMÖ, 18 Dec. (W. B.) De Koning van Zweden en zijn gevolg zijn hedenochtend vroeg hier aangekomen.

Te half 10 begaf de Koning zich naar de haven, waar weldra daarop de Koning van Denemarken met de "Heimdal" aankwam.

Onder de klanken van het Zweedsche volkslied begaf de Koning zich aan boord. De Koningen kusten elkander op de wang.

Onder hoera-geroep van de aan weerszijden geschaarde menigte reden de vorsten daarop naar hun residentie.

Te 10 3/4 kwam de Koning van Noorwegen per extra-trein aan. Hij werd aan het station ontvangen door den Koning van Zweden. De beide koningen omarmden elkander en reden daarop onder het gejuich der menigte naar het verblijf van den Koning.

MALMÖ, 18 Dec. (W. B.) Nadat de Koning van Zweden de hooge gasten naar hunne woningen had begeleid, vertoefde hij ongeveer een half uur bij elk van beiden. Te half twaalf kwamen de beide andere Koningen bij den Koning van Zweden en daarop begon de conferentie onmiddellijk. Te één uur werd het tweede ontbijt gebruikt en daarna werden de besprekingen weder voortgezet.

MALMÖ, 18 Dec. (W. B.) De huldigingsbetooging der studenten voor de drie koningen, die hedenmiddag werd gehouden, bood een schitterenden aanblik. Een groote menigte

menschen vulde de groote markt, waaraan het residentie-palies ligt.

145 Ongeveer 500 studenten met 14 vaandels vormden een optocht.
De koningen werden toen zij op het balkon kwamen, met groote geestdrift toegejuicht.
De voorzitter van het studentencorps uit Lund hield een toespraak, waarin hij met nadruk er op wees, dat de bijeenkomst der koningen een gelukkige, historische gebeurtenis gedurende dezen oorlog was. Hij eindigde zijn rede met een viermaal
150 herhaald "hoera" van het Noorden op de drie koningen. Daarop werd het Zweedsche volkslied gezongen.
Ten slotte trokken de studenten zingend voorbij de koningen, die hartelijk groetten.

DUITSCHLAND.

155 Oproeping Landstorm.

Onze correspondent te Winterswijk meldt:
De ongeoeffende manschappen van den landstorm van den 2den ban, personen geboren tusschen 26 Nov. 1869 en 1 Jan. 1876, worden thans in Duitschland opgeroepen, om zich aan te melden. Niet voldoening aan dezen oproep wordt gestraft met eene
160 gevangenisstraf van 6 maanden tot hoogstens 5 jaar.

Een soldatenbrief.

De vele brieven van Duitse soldaten, die ons in den een of anderen vorm worden gezonden, kunnen wij niet plaatsen. Voor een enkelen maken wij, op verzoek, een
165 uitzondering. Het is een brief van een officier. Hij luidt:
"Beste Vader!
Nadat ik er lang naar had uitgezien, kwam heden eindelijk de post en met een pakje ook een groet van u. Ik heb mij hartelijk daarover verheugd en wil de paar uren rust, die ik thans heb, niet laten voorbijgaan zonder uwen groet te beantwoorden. Wie weet
170 waar wij hedenavond reeds zitten. Aan de voorhoede schijnt een gevecht aan den gang te zijn en dan komen wij niet spoedig weer tot rust. Op het oogenblik ziet het er hier in het half plat geschoten dorp heel vroolijk uit. De zon schijnt vriendelijk door de ruiten, onze regimentskapel – 25 man nog – speelt het regimentslied "Fünfer vor". De manschappen staan op straat in groepen bij elkander en ook de enkele
175 bewoners, die nog hier zijn, komen nieuwsgierig uit hun meestal halfvernieelde huizen naar buiten. In den zonneschijn ziet men de verschrikkelijke ellende niet zoo – ze is er echter niettemin toch. De oorlog is vreeselijk. Iemand, die hem niet medegemaakt heeft, kan er zich geen denkbeeld van maken hoe verschrikkelijk hij is. De oorlog van 70/71 was slechts kinderspel tegen deze.
180 Het moet heerlijk zijn den oorlog te overleven en terug te komen zonder aan werkkraft te hebben verloren, de kansen daarop zijn echter ellendig. Maar wat doet dat ten slotte ertoe? Het volk zal den oorlog overleven en voor ons volk zal hij zeker niet nutteloos zijn geweest.
Men zegt, dat de mensch ruw wordt in den oorlog. Dat is onjuist. Ik heb bij onze
185 manschappen gevoelens ontdekt, die ik niet bij hen zou hebben vermoed. Mollen, muizen en andere dieren mogen het ons nog zoo lastig maken, niemand denkt er aan ze te doden. De noodzakelijkheid ruw op te treden wekt het verlangen naar zachtheid en teederheid. Menschen leeren kennen en menschen leeren liefhebben is het mooiste geschenk, dat de oorlog velen in den schoot werpt.
190 Roerende bewijzen van zelfopoffering heb ik zelf reeds bij mijn tweeden oppasser (de eerste is zwaar gewond) kunnen opmerken. Het moet werkelijk schoon zijn terug te keeren een te kunnen vertellen hoe 'n Duitser zich menschlievend betoont.
Maar ook zonder dat verheug ik mij toch, dat ik den oorlog medemaak op een leeftijd, dat ik rijp genoeg ben de waarde van dezen tijd te beseffen en anderen ook te leeren
195 beseffen. Menig nachtelijk uur heb ik reeds met enkele mijner vrijwilligers in de loopgraven babbelen doorgebracht en ik geloof, dat zij, als ik heden mocht sneuvelen, langer aan mij zullen denken dan aan menig ander kameraad. Zoo kan men ook hier een taak vervullen, die belangrijker is dan die om zich dood te laten schieten en dat ik reeds tijd heb gevonden om in kleinen kring op mijn wijze, nuttig werkzaam
200 te zijn, verzoent mij met de gedachte aan de mogelijkheid van een spoedig einde. Wanneer ik zoo terugblik, komt het mij voor, dat alles door een goede bestiering wijselijk is geregeld, schijnt alles voor het groote doel goed en nuttig te zijn een ik denk dat het met u ook zoo zal zijn. In die gedachte groet ik u thuis met bijzondere hartelijkheid en dank ik u voor al hetgeen gij mij hebt gegeven, voor
205 hetgeen gij voor mij zijt geweest."

BELGIË.

Hoe de Benedictijner abdij te Leuven gespaard bleef.

Wij lezen in "De Tijd":

210 Weinig heeft het gescheeld, - zoo lezen wij in de Arm. v. O. L. V. v. h. H. Hart - of
de Benedictijner Abdij op den Keizersberg te Leuven was, bij de groote verwoesting,
in deze stad in Augustus l.l. aangericht, mede een prooi der vlammen geworden.
De soldaten waren reeds met alle voorbereidselen tot het in brand steken klaar: de
215 stoelen waren in de kerk op een grooten hoop gestapeld, de ornamenten in het midden
der sacristie bij elkaar geworpen, de ruiten van het klooster stukgeslagen om de
lucht vrij binnen te laten, de meubels op elke kamer en cel opeengehoopt, enz. Doch
op 't laatste oogenblik kwam de "Oberleutnant" en zeide, "Nu is 't goed, maar eerst
moet ik zelf eens zien, welke bewijzen er zijn dat de monniken geschoten hebben (dat
was namelijk beweerd)". De Oberleutnant is een Protestantsch Professor van Bonn, in
220 burgerlijk en politiek recht, en dus een minnaar der studie. Hij kwam op de cel van
P. Ursmarus B., die directeur is van de Koninklijke Bibliotheek van Brussel. Daar
stonden vele boeken. "Dat is een kamer van een grooten geleerde", zeide de luitenant.
Verder zag hij de kloostergangen met de Latijnsche opschriften, de bibliotheek, de
225 cellen der paters met crucifix, talrijke boeken waarvan vele nog open, verder
flesschen met allerlei dranken reeds klaar gezet voor de Duitsche gewonden,
ziekenbedden in lange rijen in de kloostergang geplaatst, enz. "Neen, onmogelijk",
zeide de luitenant, "de monniken kunnen niet op onze soldaten geschoten hebben, ik
kan het huis niet in brand steken." Het inwendige des kloosters, getuigde hij later,
was zóó godsdienstig en vroom, dat hij niet kon gelooven, dat de paters hadden
230 geschoten. - Hij werd ten slotte een goede vriend van de enkele kloosterlingen die in
het huis waren achtergebleven. Tot gedachtenis gaf hij hun zijn paard ten geschenke.
Zes dagen na dien bewusten dag sneuvelde hij op het slagveld in Frankrijk.

ENGELAND.

235 Vonnis gecasseerd.

LONDEN, 18 Dec. (Reuter.) De "Court Criminal of Appeal" heeft het vonnis tegen
Ahlers, den Duitschen consul te Sunderland, gecasseerd.

(Ahlers, Duitscher van geboorte, die echter Engelsch onderdaan was geworden, was
beschuldigd in zijn qualiteit als Duitsch consul het vertrek van Duitsche
240 dienstplichtigen uit Engeland naar Duitschland te hebben bevorderd en wegens dit feit
ter dood veroordeeld. Red. H.).

Engeland en Frankrijk.

LONDEN, 18 Dec. (Reuter.) Officieel is bekend, gemaakt, dat de Britsche regeering,
245 nadat te harer kennis was gebracht, dat de Fransche regeering het Britsch
protectoraat voor Egypte had erkend, harerzijds hare goedkeuring heeft gehecht aan
het Fransch-Marokkaansch tractaat van 30 Maart 1912.

FRANKRIJK.

250 Gebrek aan officieren.

Uit Parijs wordt aan de "N. Freie Presse" gemeld, dat het tekort aan officieren zich
zoo sterk doet gevoelen, dat alreeds cavalerieofficieren belast zijn geworden met
infanteriecommando's. Zelfs worden Annamitische officieren aangesteld bij de Fransche
linieregimenten. De Annamitische kolonel Do-Hun-Chan is benoemd tot commandant van
255 een regiment Fransche infanterie. Dit is voor het eerst, dat blanken soldaten staan
onder de bevelen van niet-blanke superieuren.

Paspoorten voor reizigers naar Frankrijk.

Het Fransche gezantschap bericht ons, dat de toegang tot het Fransche grondgebied
260 voortaan niet meer zal zijn toegestaan zonder paspoort of een visum op een paspoort,
afgegeven door de Fransche diplomatieke en consulaire autoriteiten (Den Haag,
Rotterdam of Amsterdam). De belanghebbenden zullen zelven voor de vervulling dezer
formaliteiten te zorgen hebben en de uit te reiken of te viseeren paspoorten zullen
voorzien moeten zijn van het portret der personen, wier naam op die stukken voorkomt.

EGYPTE.

Egypte een sultanstaat.

LONDEN, 18 Dec. (Reuter.) (Officieel.) Prins Hussein is benoemd tot opvolger van den
Khedive van Egypte en zal den titel van Sultan aannemen. De nieuwe sultan is een oom
270 van den gewezen Khedive.

De Khedive te Weenen.

WEENEN, 18 Dec. (W. B.) Abbas Hilmi pasja, Khedive van Egypte, is heden in streng
275 incognito alhier aangekomen.

ZUID-AMERIKA.

Een merkwaardige beschuldiging.

280 De *Deutsche La Plata Post*, te Buenos-Ayres verschijnende, deelt – naar wij aan de *Frankf. Ztg.* ontleenen – een merkwaardig staaltje mee van de wijze waarop in neutrale Zuid-Amerikaansche staten wordt opgetreden tegen Duitschland. Engeland, dat geen
Duitsche suiker wil koopen, poogt contracten voor suikerlevering aan te gaan in
Argentinië – maar is er op gesteld geen suiker te krijgen uit de Duitsche fabrieken
of fabrieken die met Duitsch kapitaal werken. De te Buenos-Ayres verschijnende
Engelsche *Standard* motiveert het aldus:

285 "Bij de bekende methoden, die de Duitschers in den tegenwoordigen oorlog toepassen, heeft de Engelsche regeering volkomen het recht aan te nemen, dat voedingsmiddelen, die door Duitschers zijn bereid of behandeld, vergiftigd werden. Daarom heeft de Engelsche regeering volkomen recht met haar besluit en moet de gezant of de consul verklaren of de Argentijnsche suiker door Duitschers is vervaardigd, behandeld en of
290 Duitsch kapitaal in de fabriek gestoken is. En duizend ton vergiftigde suiker kunnen grotere verliezen aan menschenlevens veroorzaken, dan 100.000 granaten. Onder die omstandigheden is de verantwoordelijkheid te groot."

De *Deutsche La Plata Post* voegt daaraan toe:

295 "Dat is dus niet een dagbladberichtje, strekkende om den haat tegen Duitschland en de Duitschers aan te wakkeren, deze ontzettende laster wordt door de officieele Engelsche vertegenwoordigers zeer ernstig opgevat. Ons zijn gevallen bekend, dat Engelsche firma's in het noorden der provincie Santa Fé verboden hebben, suiker van de fabriek "Ingenio Germania" te koopen, daar die suiker wel eens vergiftigd kon zijn."

300 Als het waar is, dat op die wijze wordt gelasterd is het noodzakelijk daartegen te protesteeren. En zoo het niet waar is, kan mededeeling wellicht tot afdoende tegenspraak leiden.

Nederland en de oorlog.

305 **De brief van prof. Lasson.**

Op den bekenden brief van prof. Lasson te Berlijn, die zich op zoo minachtenden toon over ons land had geuit, slaat het volgende protest van de Berlijnsche Akademie van wetenschappen dat ons door den algemeenen secretaris der Ned. Koninklijke Akademie van Wetenschappen wordt toegezonden:

310 In niederländischen Zeitung ist der Privatbrief eines Honorarprofessors der Berliner Universität zum Abdruck gelangt, der über die Niederlande beleidigende Worte enthält. Die heute bei einer Sitzung der Akademie anwesenden ordentlichen Mitglieder der Berliner Akademie und Universität missbilligen einhellig diese verwunderliche Kundgebung und lehnen die darin ausgesprochene unbegreifliche Ueberhebung, die jedem
315 gesunden deutschen Gefühle fern liegt, entschieden ab.

Berlin, den 10. Dezember 1914.

Von Auwers, Schwendener, Waldeyer, Fr. Eilh. Schulze, H. A. Schwars, Frobenius, Fischer, Hertwig, Planck, Warburg, Helmert, Muller-Breslau, Schottky, Orth, Rubens
320 Haberlandt, Hellmann, Einstein.

Diels, Hirschfeld, Sachau, von Harnack, Stumpf, Erman, von Wilamowitz-Moellendorff, Dressel, Roethe, Schäfer, Eduard Meyer, Wilh. Schulze, Brandl, Friedr. Müller, Heusler, Seler, Lüders, Erdmann, Seckel, Schuchhardt, Hintze. Sering, Goldschmidt.

Vestigingsverdrag met Duitschland.

325 Bij de tusschen de Nederlandsche en Duitsche Regeeringen gewisselde nota's van 29 Oct. 1906 (*St.bl.* 1906, no. 279), was Emmerik aangewezen als een der grensplaatsen, waar van Duitsche zijde de overneming der krachtens het Vestigingsverdrag van 17 December 1904 (*Stbl.* 1906, no. 279), uit Nederland uit te leiden personen zoude geschieden.

330 Thans is nader tusschen genoemde Regeeringen overeengekomen, dat bedoelde overneming, in plaats van te Emmerik, zal geschieden te Elten. De hieromtrent gevoerde briefwisseling tusschen den Minister van Buitenlandsche Zaken en den Duitschen gezant wordt medegedeeld in *St. Ct.* no. 298.

335 **Verboden scheepvaart.**

Blijkens telegraphische mededeeling van Hr. Ms. gezant te Berlijn is voor de scheepvaart verboden de ingang van de Jade, de Waddenvaart tusschen de Weser, Jade en Eemsmonden, alsmede de vaart door het Eems-Jade-Kanaal. (*St. Ct.*)

340 **Vrij vervoer.**

Naar wij vernemen wordt door het Centraal comité voor ontspanning en ontwikkeling van

345 militairen, wanneer het daartoe aanvraag krijgt hetzij van de plaatselijke comités, hetzij van de hoogste militaire autoriteit, ter plaatse waar voor ontspanning en ontwikkeling van militairen door artisten of door hen, die zich daartoe welwillend beschikbaar hebben gesteld, wordt opgetreden, aan de spoorwegmaatschappijen een bewijs van vrij vervoer aangevraagd en van deze verkregen ten behoeve van hen, die zich voor bovengenoemd doel hebben disponibel gesteld.

Vluchtelingen naar Engeland.

350 Men schrijft ons uit Middelburg:
Ondanks de herhaalde waarschuwingen, komen nog steeds iederen dag Belgische vluchtelingen naar Middelburg en Vlissingen, die denken direct naar Engeland te kunnen vertrekken en dan nog wel gratis. Wij waren er Donderdag getuige van, dat er reeds gratis kaarten werden toegezegd voor de extraboort van 9 Januari voor de booten
355 die voor dien datum vertrekken, zijn reeds alle plaatsen uitgegeven. Ook zij die betalen willen op de booten der Maatschappij Zeeland moeten soms dagen wachten. Daar vooral voor armlastige personen zoo goed als geen huisvesting te vinden is, moet ten sterkste worden aangeraden zich vooraf door correspondentie met de reisbureaux in genoemde plaatsen te overtuigen van de gelegenheid voor de Belgen om te vertrekken.
360 Ook zij opgemerkt dat te Middelburg thans alleen gratis kaarten worden toegezegd voor hen, die een bepaald vak kennen en voor hunne familie.

Algemeene Commissie tot Steun te Rotterdam.

365 Aan de eerste opgave dezer Commissie omtrent den verleenden steun ontleenen wij, dat van 22 Augustus tot en met 5 December door de Commissie aan uitkeeringen in geld is besteed een bedrag van f405,498. Van 17 September af voor huurbons een bedrag van f77,000.
Van laatstgenoemd bedrag werd de helft door het Koninklijk Nationaal Steuncomité betaald. Het aantal gesteunden beliep op 5 December 7485.

Belgische vluchtelingen.

375 De toeloop van vluchtelingen naar Vlissingen blijft aanhouden, en wordt verontrustend. Er moet met ruimte erg gewoekerd worden, en de op de Nieuwe Markt te bouwen loodsen vorderen langzaam.
Het Engelsche Comité kan voor Zaterdag 2 Januari geen nieuwe inschrijving doen voor gratis reizen naar Engeland.

Aan de Duitsche grens.

380 Men schrijft ons uit Zevenaar:
Zooals wij reeds meldden, is de weg van Lobit naar Etten wederom voor alle verkeer gesloten. Donderdagmorgen stonden er behalve eenige voetgangers, enkele voerlieden en boeren met kar en paard, maar ze mochten er niet door. Natuurlijk lieten de menschen hun conforme passen zien; enkelen sputterden eens, maar het help niets. Wilden ze per sé naar Duitschland toe, goed, dan maar langs een omweg, een weg van een paar uur
385 over het Aerdsche veer en Babberik. Vanwege het generaalcommando te Münster zijn alle binnenwegen gesloten; alleen per spoor, schip of langs de heerbeen wordt men toegelaten en dan nog, met een pas, die op de eene grenswacht als geldig erkend, op eene andere wacht botweg geweigerd wordt. Met dat al is men in Lobit erg gedupeerd. Die plaats heeft bijna telkenjare van het hooge water te lijden; vorig jaar
390 geïsoleerd gelijk een eiland: toen brak daar te Spijck de dam door, waardoor voor duizenden vernield werd. In het begin van de mobilisatie, toen de krijg uitbrak, was ook die verkeersweg afgesloten; met alle mogelijke moeite is het toen gelukt dat verbod opgeheven te krijgen.
Ik heb nu eens getracht te weten te komen wat de reden is van deze vernieuwde
395 maatregel. Ik geloof niet dat er te Lobit daartoe aanleiding is gegeven, maar hier heerscht de meening dat het de spionnevrees is, die in de oogen der Duitschers dubbele waakzaamheid noodig maakt. Er zijn dan ook te Elten en omgeving een aantal militairen bijgekomen; onder deze bevinden zich ook eenige die van het front, gewond, zijn teruggekomen en thans weer hersteld, langs de binnenwegen wacht moeten kloppen;
400 deze mannen sturen onverbiddelijk iedereen terug, die de grens over wil. Voor de talrijke op Duitsche fabrieken arbeidende Hollanders is het een treurige toestand.

Een Engelsch watervliegtuig in de Rotterdamsche haven.

405 De "N. R. C." meldt nader over de Donderdag opgepikte Engelsche vliegers:
Het Noorsche stoomschip Orn, geadresseerd aan de firma Müller en Co., heeft Donderdagmiddag, op het laatste gedeelte van zijn reis van Philadelphia naar hier, in de Noordzee, op 51 gr. 45 min. Noorderbreedte en 2 gr. 22 min. Oosterlengte, een

Engelsch watervliegtuig (gemerkt 829. S. 117), dat in volle zee dreef, aangetroffen en opgepikt.

410 Het was bemand met den Engelschen luitenant ter vee John Wilfrid, van Seddon, en diens mecanicien Robert Lyonel, van Startley. Zij waren Donderdagochtend te Sheerness opgestegen, ter verkenning van de kust. Een nooddaling bracht het vliegtuig op eenige mijlen van de kust tot drijven en ongelukkigerwijze kwam de vrij felle wind juist uit een voor de vliegers zeer ongunstigen hoek, zoodat zij hoe langer hoe verder zee in
415 dreven. Ongeveer acht uur hebben de dappere mannen, met hun machine overgeleverd aan de onstuimige baren, doorgebracht. Aan den gezichteinder zagen ze wel enkele schepen, welke bemanning het kleine en zich tegen de golven niet scherp afteekenende vliegtuig evenwel niet opmerkte.

420 Met de Orn kwam de redding; bestuurders en machine werden aan boord gehaald, waarbij de drijfbalken nog al wat schade kregen. Voor 't overige is het toestel er, voor zoover wij konden waarnemen, goed afgekomen. Het is een tweedekker van Engelsch type, met een motor van 9 cylinders.

Gisterochtend vroeg is de boot den Waterweg binnengelopen. De Engelsche heeren werden aan den Hoek aan wal gezet.

425 Niet lang nadat de Orn in de Rijnhaven gemeerd lag, is de generaal Onnen, garnizoenscommandant alhier aan boord geweest en heeft zich door den kapitein, den heer Rewne, uitvoerig laten inlichten.

Het toestel zal voorloopig bij het bureau van de rivierpolitie, aan de Parkhaven, een plaatsje krijgen.

430

Belgische vluchtelingen.

Van hier vertrokken gisteren naar Engeland vier uitgewekenen voor eigen rekening. Voor den extra-trein van hedenochtend 7 uur 10 hebben zich 39 repatrieerenden opgegeven.

435

Laatste Berichten.

ENGELAND.

De Ieren.

440 LONDEN, 18 Dec. (Reuter.) O'Connor, president van de "United Irish League", heeft van de vergadering van Iersche nationalistten, die te New York is gehouden, een telegram ontvangen, waarin naar aanleiding van het feit, dat zulk een groot aantal Ieren dienst nemen om naar het front te gaan, de bewondering der Iersche Amerikanen te kennen wordt gegeven over de wijze, waarop hunne landgenooten, de aanhangers van *home rule* in Engeland en Ierland, in deze omstandigheden Redmond en de Iersche leiders steunen.

445

Engeland en Australië.

450 MELBOURNE, 18 Dec. (Reuter.) In antwoord op oen voorstel, dat Australië, behalve het reeds afgezonden contingent, nog sterker contingenten ter beschikking van het moederland zou stellen dan de twee, die reeds georganiseerd zijn, zeide de eerste minister, dat de eenige moeilijkheid zit in de oefening. Alle beschikbare officieren, die de troepen kunnen africhten, zijn thans bezet en er worden reeds met groote kosten maatregelen genomen om hun aantal uit te breiden.

455

Er zal voor het aantal te oefenen troepen geen maximum worden gesteld en evenmin een grens voor het aantal, dat naar het slagveld zal worden gezonden. Het komt echter niet zoozeer aan op de hoeveelheid als wel op de qualiteit.

460

De minister verklaarde verder, dat het door de verdrijving der Duitschers uit den Stillen Oceaen thans mogelijk is de sterkte van sommige garnizoenen te verminderen, waardoor het departement van landsverdediging in staat zal zijn al zijn aandacht te wijden aan het expeditie-corps.

BEURS EN NIJVERHEID.

De Heropening der Amsterdamsche Beurs.

465 In de Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag van de Eerste Kamer, zegt de Minister van Financiën:

Eene algemeene opening der Beurs schijnt vooralsnog niet geraden. Een beperkte opening voor zeer enkele, bepaald aan te wijzen, fondsen, ongeveer op tet tijdstip dat in het Voorloopig Verslag werd aangegeven, wordt overwogen. Het Beursreglement, dat vooraf moet worden vastgesteld, is in een ver gevorderd stadium van
470 voorbereiding. Echter is, alvorens tot die vaststelling kan worden overgegaan, een kleine wijziging der Beurswet, waarvan het ontwerp waarschijnlijk dezer dagen bij de Tweede Kamer zal worden ingediend, gewenscht zoo al niet strikt noodig.

Heropening Londensche Beurs.

475 Naar de "Fin. News" mededeelt, is de heropening van de Londensche beurs op 4 Januari met zekerheid te verwachten.

Beurs te Zürich.

480 De uitgestelde Juli-rescontre ter beurze van Zürich heeft thans plaatsgehad onder krachtige medewerking van een bankconsortium.

Moratorium.

Het moratorium in Portugal is nogmaals met 60 dagen verlengd.

485 **Duitsche betalingen aan Frankrijk en Rusland.**

Duitsche betalingen voor het verkrijgen, behouden of verlengen van patenten en merken in Frankrijk of Rusland zijn tet nader order toegelaten. Dergelijke betalingen naar Engeland waren reeds eenigen tijd geoorloofd.

490 **De Duitse Rijksbank.**

BERLIJN, 18 Dec. (W. B.) Bij de Rijksbank is de goudvoorraad van 7 tot 15 December met M. 33.1 millioen toegenomen en hij bedraagt thans M. 2052 millioen. De zuivere gouddekking voor de in omloop zijnde biljetten is thans 48% tegen 47.7% op 7 December. Met het oog op den gunstigen stand der Rijksbank en de ruimte op de open geldmarkt zal het bestuur waarschijnlijk de doelmatigheid van eene discontoverlaging onderzoeken, ofschoon een zoodanige maatregel thans kort voor het einde van het jaar ongewoon is. Op de oorlogsleening was op 15 December M. 4209 millioen gestort.

Maximum-prijzen van metalen in Duitschland.

500 In ons Avondblad van 12 dezer vermeldden wij, dat de Duitse Bondsraad een verordening heeft afgekondigd omtrent maximumprijzen van metalen, waarbij tevens is bepaald dat voorraden door de regeering te allen tijde opgevraagd kunnen worden. Naar wij uit vakkringen vernemen, beteekent dit echter vooralsnog niet, dat de regeering inderdaad beslag op de aanwezige voorraden legt, doch is de verordening als maatregel van voorzorg bedoeld. Voor zoover de Duitse fabrikanten nog over voorraden beschikken, mogen zij deze ook aan het neutrale buitenland afleveren en Nederlandsche orders voor koperwerk etc. worden dan ook door verschillende Duitse fabrieken nog geregeld uitgevoerd.

510 **Russische Oorlogsleening.**

Uit Londen wordt gemeld, dat Rusland met Londensche banken onderhandelingen zou voeren over eene oorlogsleening van £40 millioen.

Uit Rusland.

515 Onder voorzitterschap van den Russischen grootindustriël N. S. Awdaxow had te Petrograd eene vergadering plaats van vertegenwoordigers van handel en industrie ter bespreking van de quaestie der staatsherverzekering. De vergadering was van oordeel dat voor een staatsverzekeringsmonopolie de tijd thans niet geschikt was.

520 **OCHTENBLAD. Tweede Blad.**

[ALGEMEEN HANDELSBLAD, No. 27913]

525 **EDITIE VAN 4 UUR. AVONDBLAD. Eerste Blad. Dit nummer bestaat uit drie bladen.**

DE OORLOG

530 **De algemeene toestand. — Hernieuwde aanvallen der geallieerden. — De toestand in Vlaanderen. — Terrein gewonnen. — Een Oostenrijksch oorlogsschip gezonken. — De slachtoffers der onderzeeërs. — Egypte als Britsch protectoraat.**

De algemeene toestand.

535 Nog steeds zijn geen uitvoerige berichten bekend geworden over het resultaat van den grooten slag in Polen, waar Hindenburg de Russen verslagen en tot den terugtocht genoodzaakt heeft.

Het schijnt wel, dat de Russen verslagen, niet vernietigd zijn, dat de slag die Hindenburg den Russen toebachten, be- [?] geen Sedan geworden is.

De "Times"-correspondent te Petersburg houdt wel vol, dat de toestand onveranderd is

540 op het oostelijk gevechtsterrein – maar dat is klaarblijkelijk onjuist. De Russische
bladen erkennen, dat de aanvallen op Sochatnjef, een plaatsje oostelijk van de lijn
Lowitsj-Llof, 32 K.M. westelijk van Warschau, de Russen hebben genoodzaakt tot den
terugtocht: doch dit terugtrekken, zegt "Rjetsj", is een strategische manoeuvre" De
Duitschers toch poogden door die invallen op het centrum van de Russische stelling
545 aan de Beneden-Bzoera, door de linie heen te breken, en de terugtocht vormt een
taktisch beletsel voor de Duitschers om hunne plannen uit te voeren.
En de "Nowoje Wremija" meldt, dat de Russische generale staf den Duitschers de
gelegenheid geven wil desnoods nog verder op Russisch gebied door te dringen. Een
taktiek à la Koetoesof, in 1812, om de Duitsers in Rusland te lokken, en hen te
noodden altijd meer manschappen naar het Oosten te zenden, en zoodoende hun sterkte
550 aan het Westelijk front te verminderen, opdat de geallieerden kans krijgen een
aanvallende beweging te ondernemen.
Dit schijnt echter een te rooskleurige voorstelling van het geval. Na de
overwinningen, die Hindenburg bij Kutno en Lodz behaalde, werd van Russische zijde
verzekerd dat de plannen, om de Duitschers uit Polen te verdrijven en zoodra mogelijk
555 naar Breslau op te rukken niet waren gewijzigd. Ook de aanval op Krakau zou in die
richting meewerken. Thans wordt het voorgesteld – wat de "Morning Post" al eens
vroeger als taktiek deed voorkomen – dat de Russen voornemens zijn de Duitschers
steeds meer in Rusland te lokken en hen daar vast te houden.
Dat zou denkbaar geweest zijn, wanneer van den aanvang af daarop was gewerkt. Nu de
560 Russen echter eenige malen nederlagen hebben geleden, en daarbij reusachtige
verliezen, is het niet waarschijnlijk dat de terugtocht een tactische zet is. Ook in
Galicië en Hongarije is de Russische troepenmacht op den terugtocht; de Oostenrijkers
vielen de lijn Kratno-Zakliczyn aan, en verdreven daaruit de Russen; de vervolging
over het geheele 400 K.M. lange front wordt, volgens de Weener berichten, voortgezet.
565 Het zal nu spoedig genoeg moeten blijken, of de overwinning, die door Hindenburg
gemeld is, werkelijk de groote resultaten heeft gehad, die de Deutsche bladen daarvan
verwachten.

570 Van het Westelijk oorlogstoneel komen berichten, die doen zien, dat de geallieerden
in Noord-Frankrijk een krachtige voorwaartsche beweging hebben ondernomen, en daarbij
belangrijk terrein hebben gewonnen ten noorden van Dixmuyden en ten zuiden van
Nieuwpoort, dat Rousselaere door de geallieerden bezet is, en dat zij doordrongen tot
Middelkerke, aan de kust tusschen Westende en Oostende.

575 Over de gevechten in de omstreken van Atrecht en aan de Somme loopen de berichten
uiteen. De Deutsche generale staf meldde, dat de Fransche aanvallen mislukten en dat
een groot aantal gevangenen werden gemaakt. De Fransche officieele berichten zeggen,
dat bij Blangy alle loopgraven van den vijand, over meer dan een K.M. frontbreedte,
zijn genomen.

580 In de Argonnen is ook gevochten, en daar schijnt het resultaat wel vast te staan. In
het Fransche officieele telegram wordt gemeld, dat de Duitschers een loopgraaf ten
noorden van Tour de Paris lieten springen, de Deutsche berichten zeggen, dat daarbij
750 Franschen krijgsgevangen werden gemaakt, en eenige krijgsvoorraden werden buit
gemaakt.

585 De indruk dien de nederlaag bij Veljewo en de ontruiming van Belgrado in Oostenrijk
maakte, is die van groote neerslachtigheid. De "Neue Freie Presse" betoogt: Wij
willen geen pijnstillende middelen leggen op de wonde van Belgrado – omdat wij
overtuigd zijn dat een overwinning niet alleen een levensquaestie, maar de eenige
balsem is.

590 "De vernietiging der Panslavistische politiek moet een der voornaamste uitkomsten van
den oorlog zijn," betoogt het blad "en de verliezen in Servië kunnen ook worden
goedgemaakt in Galicië, aan de Dunajetsj en overal waar de Oostenrijksch-Hongaarsche
troepen zegevierend voorwaarts rukken."

595 En de Weenske correspondent van de "N. Rt. Ct." zegt over den indruk dien de
nederlaag in Servië in Weenen maakte:

600 "In voorzichtige woorden heeft het officieele bericht de nederlaag drie dagen na dato
verkondigd, maar zonder eenige bijzonderheid, zonder opgave van de plaats waar het
gebeurd is, zonder den naam van den generaal die het bevel voerde, zonder aanduiding
van verliezen en of het aan de Russen gelukt was hulp te verleen. Dit alles mag het
publiek niet weten, daarvoor zorgt de censuur.

"De kranten mogen er niet over schrijven, dat blijkt vandaag o.a. uit de groote witte
plek in de "Arbeiter-Zeitung". Toch lekt er genoeg uit om het publiek te ontstellen,
en ieder vraagt zich af, hoe dit is kunnen gebeuren, nadat de kranten verzekerd
hadden dat de tegenstand in Servië gebroken was en generaal Potiorek had laten

605 verluiden, dat het op het einde van het jaar uit zou zijn met Servië. De censuur
denkt echter: als er maar niets gedrukt wordt. Want scripta manent, verba volant, -
het geschrevene blijft, het gesprokene vervliegt. Wat de menschen praten doet er
minder toe, en praten ze te veel, dan stopt men ze in de kast. De kranten stippen als
610 op een wachtwoord dan ook maar ter loops het gebeurde aan, maar ze voegen er dadelijk
bij, dat Servië een oorlogsterrein is van ondergeschikt belang en dat de beslissing
in Rusland ligt. Dat is nu wel waar, maar als troost lijkt het mij toch niet
voldoende, omdat de nederlaag een slechten indruk zal maken op den Balkan."

Op het Westelijk oorlogstooneel.

615 **Hernieuwd plaatselijk offensief der geallieerden.**

LONDEN, 19 Dec. (Reuter.) De "Daily Chron." verneemt uit Noord-Frankrijk:
De bondgenooten wonnen terrein ten noorden van Dixmuiden en ten zuiden van
Nieuwpoort, kregen voeling met hun strijdkrachten ten noordoosten van het
geïnuundeerde terrein, bezetten Roesselaere en drongen door tot Middelkerke (aan de
620 kust, tusschen Westende en Ostende).

LONDEN, 19 Dec. (Reuter.) De "Daily Tel." verneemt uit Noord-Frankrijk: Roesselaere
is bezet door Fransche en Britsche voorposten. De Duitschers schijnen zich definitief
te hebben teruggetrokken. Dixmuiden is geheel in handen der bondgenooten.

625 LONDEN, 19 Dec. (Reuter's bijz. dienst.) De correspondent van de "Daily Tel." seint:
Toen de troepen der bondgenooten St. Joris (ten oosten van Nieuwpoort, op den
linkeroever van de gekanaliseerde Yser) bereikten, hadden de Duitschers zich geheel
teruggetrokken, daartoe gedwongen door ons artillerievuur. De Belgische en Fransche
630 infanterie bereikte St. Joris door de inundatie, waarbij het water den soldaten vlak
tot het middel reikte. Geniesoldaten hadden op verschillende plaatsen planken gelegd
en pontonbruggen geslagen. Zes linies loopgraven moesten worden genomen op 500 tot
1000 meter van elkaar verwijderd. Terwijl de Franschen en Belgen opdrongen, besloot
de Duitse artillerie tevergeefs den weg tus- Coxyde (ten zuiden van Oost-
635 Duinkerken) en Nieuwpoort. Tevens verscheen een Britsch eskader voor de kust en
beschoot de Duitse stellingen.

LONDEN, 19 Dec. (Reuters bijz. dienst.) De "Daily Mail" verneemt uit Noord-Frankrijk:
De voorwaartsche beweging ten noorden van Nieuwpoort in de richting van Ostende
640 gelukte ten gevolge van een schitterend gecombineerde actie van Fransche cavalerie en
Belgische infanterie.

Een poging van de cavalerie om door de duinen een omtrekkende beweging te maken, was
door nabij Bad Nieuwpoort verdekt opgestelde Duitse mitrailleurafdelingen
verijdeld. Den volgenden avond echter reed de ruitery om den vijandelijken
645 rechtervleugel heen, omsingelde den vijand in de duinen en nam 900 man gevangen,
waarna zij krachtig oprong ten noorden van Nieuwpoort. Het gevecht was het
verbitterdst in Lombaertzijde.

Een gelukte aanval.

650 LONDEN, 19 Dec. (Reuter's bijz. dienst.) De "Daily Express" verneemt uit Parijs hoe
het korps de "Connaught Rangers" Indische troepen te hulp kwam. Deze laatste
ontvingen halverwege de Duitse loopgraven, welke zij bij verrassing moesten nemen,
vuur, zoodat zij terug moesten. Hun loopgraaf werd daarop allerhevigst door
655 artillerie onder vuur genomen en vervolgens aangevallen door groote afdelingen
infanterie. Toen werd de kreet vernomen: de Connaughts komen. Na twee vergeefsche
pogingen werd voor de derde maal tezamen met de Indische troepen aangevallen, met het
gevolg, dat de Duitschers werden verjaagd en hun loopgraven bezet.

In België en Frankrijk.

660 PARIJS, 18 Dec. (Reuter.) (Communiqué van hedenavond.) Wij hebben eenig terrein
gewonnen langs de duinen ten noordoosten van Nieuwpoort.
Twee hevige vijandelijke tegenaanvallen ten noorden van den weg van Yperen naar
Meenen zijn afgeslagen.
De Engelsche troepen hebben in de streek van Armentières eenige vorderingen gemaakt.
665 Onze artillerie heeft twee zware batterijen in de streek van Verdun vernield.
Van het overige gedeelte van het front valt niets belangrijks te vermelden.

De toestand in Vlaanderen.

670 In verband met de berichten aan de Engelsche bladen over een blijkbaar ingezet
offensief door de geallieerden, is van belang wat een bijzondere medewerker van het

"Berl. Tageblatt" op het Westelijk oorlogstoneel aan zijn blad seint over zijn bevindingen in Vlaanderen.

Wie den toestand aan het Yserkanaal heeft gezien, zoo meldt hij, weet, dat het voor onze troepen aan den uitersten rechtervleugel vrijwel onmogelijk is terrein te winnen – om de eenvoudige reden, dat er geen terrein meer is; het is slechts een eindeloos meer van grauwe modder.

Onze stellingen reiken in het noorden van de kust tot den mond van de Yser bij Nieuwpoort. Daar strekken zich twee houten pieren in zee uit, waarvan de oostelijke in ons bezit, de westelijke in 's vijands handen is. De Yser is daar ter plaatse 60 tot 70 Meter en bij vloed wel 150 Meter breed. Het Belgische draadlooze telegraafstoestel op de oostelijke pier is door ons stukgeschoten.

De weg naar onze voorste stellingen loopt door het inundatiegebied, en is haast onbegaanbaar. Bij het graven stooten de soldaten reeds bij 30 c.M. diepte op grondwater; de voren in de akkers staan alle blank. De wegen zijn zoo doorweekt, dat kanonnen en wagens in de modder blijven steken. Ik zag in de nabijheid van het kanaal paarden bijna tot den buik wegzakken, de arme dieren konden zich slechts met de uiterste krachtsinspanning vooruitwerken.

Het Yserkanaal vormt de natuurlijke scheiding tusschen de wederzijdsche stellingen (volgens de laatste berichten heeft het offensief der bondgenooten daarin verandering gebracht). Op vele plaatsen heeft men de oevers van het kanaal als loopgraaf gebezigt, zoodat, zooals bij Dixmuiden, de vijandelijke loopgraven soms slechts 120 M. van elkaar verwijderd zijn. De brug bij dit plaatsje, hetwelk op den rechteroever van het kanaal ligt, is nog gedeeltelijk intact. Natuurlijk wordt, wat er nog van over is, van beide zijden scherp bewaakt – de vooruitgeschoven posten liggen nauwelijks 40 meter van elkaar (thans is geheel Dixmuiden in bezit van de bondgenooten). Elke poging het kanaal over te steken, wordt onmiddellijk door een scherp artillerievuur belet.

Op verschillende plaatsen is de terreinsgesteldheid in het voordeel van den vijand. De oever van het kanaal is n.l. van zijn zijde hooger, zoodat zijn loopgraven droog liggen, terwijl in de onze een voet water staat, dat voortdurend moet worden uitgepompt en uitgehoost, daar steeds water opwelt.

Ik bezocht een der voorste loopgraven bij Dixmuiden, de bodem was tot een dikte van 50 c.M. belegd met bout en takkebossen, maar niettemin stond men op een drassige modderlaag.

De journalist geeft aan allen, die daar in het vaderland mopperen, dat er zoo weinig schot in de actie is, den raad eens een dag in deze modder te komen doorbrengen. Naar mijn overtuiging, schrijft hij ten slotte, kunnen wij bij dezen toestand van den bodem onmogelijk vooruit komen. Maar onze tegenpartij kan ook niets doen, zoodat die strijd in Vlaanderen is vastgelopen. Er hebben over de geheele linie telkens gevechten en schermutselingen plaats; maar dagenlang zwijgt vaak de artillerie van den vijand. Onze troepen beantwoorden gewoonlijk niet het vijandelijke vuur, waarbij over het algemeen zeer verkwistend met de munitie wordt omgesprongen.

Onze laatste algemeene stormaanvallen hebben plaats gehad tusschen 6 en 11 November, waarbij wij erin slaagden den vijand over de Yser terug te werpen.

Terrein gewonnen.

De "Times"-correspondent te Duinkerken meldt, dat de geallieerden Dinsdag aan de Yser een succes behaalden, dat groote vreugde bracht aan het Belgische leger. De slag werd geleverd tusschen Nieuwpoort en de kust, op het eenige stukje grond langs de linie dat niet onder water staat. Franschen, Belgen en Engelschen namen deel aan den aanval, waarbij de Duitschers verder werden teruggeslagen dan sedert de slag aan de Yser begon.

De morgen begon met een hevige beschieting van de versterkte Deutsche posities langs den weg van Westende naar Lombaertzijde, evenwijdig met de kust, en dan langs de dijken in front van Lombaertzijde en langs den weg naar St. George Kapelle. Midden in dit front staat de hoeve Groote Bambrug, die de wegen naar Nieuwpoort beheerscht, en die door de Duitschers tot een klein fort was gemaakt. Die positie werd hevig onder vuur genomen door de Fransche zware artillerie tusschen Nieuwpoort en Ramskapelle, en door het geschut van het Engelsche eskader.

De Duitschers beantwoordden het vuur hevig en de artillerie werkte spoedig langs de geheele lijn. Ramskapelle, Caeskerke, Oostkerke en Oudkapelle werden allen beschoten; een dozijn projectielen vielen zelfs in Furnes, doch van deze ontploften er slechts twee.

Te 2 uur werd de positie voldoende beschoten geacht om rijp te zijn voor den aanval. De vloot staakte het vuur en stoomde weg van de kust.

De aanval was waarschijnlijk de meest krachtige en gecombineerde, die in dit gebied

740 werd gedaan. Een aanzienlijk aantal troepen namen er aan deel. De aanval geschiedde langs drie wegen, die door water van elkaar waren gescheiden. Fransche en Belgische infanterie en marinetroepen namen er aan deel, Belgische cavalerie te voet diende als ondersteuningslinie.

745 Den geheelen namiddag werd hevig gevochten. Onder bescherming van mist en regen kwam de infanterie in korte, snelle sprongen vooruit, en nam snel de dorpen Lombaertzijde en St. Gorges, benevens de daartusschen gelegen hoeve Bamburg, zette zich vast in de vernielde huizen en sloeg iedere poging van den vijand om haar te verdrijven af. Het hevigste gedeelte van den strijd viel ten deel aan de Fransche marinetroepen, die met groote dapperheid vochten. Een bajonet-aanval, door hen onder hevig vuur ondernomen, was een der belangrijkste daden van dien dag.

750 Het gevecht werd den geheelen nacht en Donderdagmorgen voortgezet. Het geschutvuur hield onafgebroken aan. De geallieerden konden de posities, die zij genomen hadden, ondanks de hevige tegenaanvallen, behouden en maakten steeds nieuwe vorderingen. Tegelijkertijd werd er hevig gevochten ten zuiden van Yperen, tusschen Hollebeeke en Wytschaete. De vooruitgang van 500 meters, in het communiqué aangegeven, kan geen denkbeeld doen ontstaan van het behaalde voordeel, daar aan beide zijden groote troepenmachten aan het gevecht deelnamen, en de Franschen steeds voortdringen, over 755 een front van meer dan 8 kilometers.

Nieuwe Indische troepen.

760 Aan de "Basler Nachrichten" wordt uit Marseille geseind, dat aldaar een nieuw contingent van 50.000 Goerkhas is geland.

Op het Oostelijk oorlogstooneel.

Russisch legerbericht.

765 PETROGRAD, 18 Dec. (P. T. A.) (Communiqué van den Grooten Generalen Staf.) Aan den linkeroever van de Weichsel langs bijna het geheele front is een haast volkomen stilte in de plaats getreden van de aanvallen, die de vijanden gedurende verscheiden dagen deed en die wij alle hebben afgeslagen.

770 Met het oog op de beweging van een gedeelte onzer troepen naar de Bsoera en de voortdurende versterking der Oostenrijksche strijdmacht in de Karpathen, moesten wij dienovereenkomstig de dislocatie van sommige onzer legers wijzigen.

775 Wij hebben gisteren het offensief van den vijand in West-Galicië verhinderd.

Aan het front Sanok-Lysko hebben wij met succes aanvallende operaties gedaan en daarbij 3000 man gevangen genomen en vele kanonnen en mitrailleurs buitgemaakt.

Russisch optimisme.

775 LONDEN, 19 December. (Eigen bericht.) Uit Petersburg wordt aan de "Times" gemeld, dat men bij de beschouwing van de strategische waarde der vijandelijke bewegingen aan het Russische front moet bedenken dat het eigenlijke doel is niet het bezit van Warschau of het ontzet van Przemyśl, maar het verhinderen van een Russischen inval in Silezië. Dit verklaart de koortsachtige werkzaamheid van het Duitsche opperbevel en de 780 blijkbare onmogelijkheid om zich te houden aan een stelselmatig plan van operatiën. De Russische plannen en die der bondgenooten hebben daarvan voordeel. De vijand komt naar voren en kan aldus vernietigd worden, in plaats dat hij op eigen gebied in zijn loopgraven blijft. Maar al deze pogingen kunnen alleen den dag van afrekening wat 785 doen uitstellen. De Russische legers zijn op een steenworp afstands van de Silezische grens ten noorden van Krakau, dat de eigenlijke spil van alle operatiën is, die thans zich ontwikkelen.

Versterkingen aan het oostelijk front.

790 De Petersburgsche correspondent van de "Times", wiens mededeelingen voor een deel door de gebeurtenissen zijn achterhaald, meldt o.a. ook (van 16 December) dat Hindenburg's leger duchtige versterkingen had ontvangen. Door die versterkingen waren de Duitschers in staat twee legercorpsen naar Hongarije te zenden. Dat is zeker een merkwaaardige mededeeling, die wel toont over welke geweldige militaire reserves 795 Duitschland beschikt. Vermelding verdient ook de mededeeling van den correspondent, dat Oostenrijk drie corpsen zou hebben teruggetrokken uit Servië voor de actie in de Karpathen. Dit zou dan de catastrophie van de Oostenrijkers in Servië verklaren.

Op Zee.

Een Oostenrijksch oorlogsschip gezonken.

800 Uit Triest wordt aan de Fransche bladen geseind, dat het Oostenrijksche opleidingsschip "Beethoven" door het stooten op een mijn is gezonken. Al de adelborsten en zeelieden aan boord zijn omgekomen.

De Duitse vloot aan de Engelse kust.

805 LONDEN, 18 Dec. (Reuter.) De Admiraliteit bericht, dat bij den jongsten aanval der Duitschers geen enkel Engelsch oorlogsschip te loor is gegaan en dat alle Duitse mededeelingen daaromtrent onwaar zijn. De beschieting van Scarborough en Hartlepool heeft aan de politie in verschillende kuststeden aanleiding gegeven tot nieuwe krachtige maatregelen tegen de daar
810 woonachtige Duitschers. Te South Shields zijn twintig Duitschers gevangen genomen, te Sunderland zijn alle genaturaliseerde Duitschers van welken leeftijd ook, gearresteerd.

Nieuwe Engelse maatregelen.

815 KOPENHAGEN, 18 Dec. (W. B.) "Politiken" verneemt uit Bergen: Engeland verscherpte onlangs het havenreglement en legde daardoor de neutrale scheepvaart opnieuw ernstige moeilijkheden in den weg. Zoo werden op het Noorsche stoomschip "Isma", voor de haven aan de Tyne, twee scherpe schoten gelost en het schip gedwongen op de open, woelige zee dertig uren te wachten voordat de controle plaats had.

820

De slachtoffers der onderzeeërs.

Reeds verschillende malen heeft men gehoord van het succes, dat in dezen oorlog tot dusver de onderzeeërs hebben. Voor zoover bekend is, zijn door de Duitse onderzeeërs acht oorlogsschepen en door
825 de Engelse drie in den grond geboord; bovendien deed een Duitse onderzeeër eenige koopvaardijsschepen zinken. De slachtoffers der onderzeeërs vindt men in onderstaande tabel:
Engelse onderzeeërs.
Duitse kleine kruiser "Hela" (16 Sept.) 2000 ton.
830 Duitse torpedojager "S 126" (16 Sept.) 480 ton.
Turksch slagschip "Messoudieh" (13 Dec.) 9250 ton..
Duitse onderzeeërs.
Engelse pantserkruiser "Aboukir (22 Sept.) 12.200 ton.
Engelse pantserkruiser "Cressy " (22 Sept.) 12.200 ton.
835 Engelse pantserkruiser "Hogue" (22 Sept.) 12.200 ton.
Engelse kruiser "Pathfinder" (5 Sept.) 3000 ton.
Engelse kruiser "Hawke" (15 Oct.) 7.800 ton.
Engelse kruiser "Hermes" (31 Oct.) 5.700 ton.
Engelse kanonneerboot "Niger" (11 Nov.) 800 ton.
840 Russische pantserkruiser "Pallada." (11 Oct.) 8000 ton.

De beschieting der kustplaatsen.

Bij de beschieting van de Engelse kustplaatsen door de Duitse vloot zijn ook eenige zeelieden slachtoffer geworden. Uit een mededeeling van de admiraliteit
845 blijkt, dat de Britsche oorlogsschepen die met de Duitse schepen voor Hartlepool in botsing kwamen, waren de kleine kruiser "Patrol" (2940 ton, een snelheid van 25 knopen en een bewapening van negen 4 inch kanonnen) en de torpedobootjager "Doon" (545 ton). Aan boord van deze beide schepen werden 5 matrozen gedood en 15 gewonden.

850 **BELGIË.**

Uit Antwerpen.

(Van onzen gewonen correspondent.) Het gerucht loopt hier, en wint ook meer en meer veld (al kan het niet met volstrekte zekerheid worden bevestigd), dat de Duitse autoriteiten maatregelen nemen, om in de huizen, welke nog niet door hunne gevluchte
855 bewoners betrokken zijn, officieren «en manschappen onder dak te brengen. Met dit doel zou reeds een onderzoek begonnen zijn, en de groote heerenwoningen der boulevards en rijke wijken zouden het eerst aan de beurt komen. Menschen, die het zouden kunnen weten, en wien ik daaromtrent eenige vragen stelde, gaven mij den indruk alsof zij eigenlijk niets wisten, of wel alsof zij zich liefst nog niet wilden
860 uitlaten. Alleen vernam ik dat men eerstdaags meer dan 80,000 man nieuwe troepen te Antwerpen mocht verwachten, ter vervanging van degenen die in de laatste dagen de stad verlieten, waarschijnlijk in de richting van het Vlaandersche front. Wat ik echter beslist mag tegenspreken, is het bericht, dat ook door Hollandsche bladen werd opgenomen, als zouden de scholen voor inkwartiering in orde worden
865 gemaakt. De scholen blijven geopend en het onderwijs zal, voorloopig althans, niet onderbroken worden. Ik kan ook nog mededeelen dat het gerucht omtrent heusche vechtpartijen tusschen Beiersche en Pruisische troepen blijft loopen. Het oproer zou werkelijk hebben plaats

870 gehad in de Falconkazerne. Andere ooggetuigen houden vol dat men te Beveren en te
Doffel talrijke Beiersche soldaten met de handen op den rug gebonden heeft zien
wegbrengen. Men zou in de stad ook Beiersche soldaten hebben gezien die het portretje
van Koningin Elisabeth op de borst droegen...

875 Een paar dagen geleden werden hier ook een vijftigtal krijgsgevangen Belgische
lanciers over de Meir gebracht. Het volk juichte hen toe. Op de vraag waar ze vandaan
kwamen, riep er een: "Van Thielt!" Maar dit antwoord bezorgde den soldaat vanwege den
Duitschen onderofficier een barsche opmerking.

880 Nadert seint onze berichtgever: De geruchten omtrent inkwartiering van Duitse
soldaten bij Antwerpsche ingezetenen blijken sterk overdreven te zijn. Een onderzoek
is wel gedaan door de politie omtrent de onbewoonde huizen, maar alleen die van tien
of twaalf vertrekken komen in aanmerking. Alleen die officieren, welke niet verlangen
in hotels te logeeren, zullen daar worden ondergebracht. Eenige officieren namen hun
intrek bij gegoede burgers, echter ma onderlinge overeenkomst, daar dit geenszins
verplichtend is.

885 Ik verneem nog, dat de meelvoorraad nog voldoende is om de bevolking gedurende 15
dagen te voeden. Een nieuwe mengeling zal den bakkers worden opgelegd.

Vleeschnood in Antwerpen.

Men schrijft ons uit Rozendaal:

890 Van zeer betrouwbare zijde werd heden per koerier het bericht gebracht, dat de
vleeschnood in Antwerpen zeer groot is en de prijzen tot het uiterste zijn gestegen.
Nederlandsche vischhandelaren worden verzocht partijen visch naar Antwerpen te doen
verschepen, daar hier voor hen een groot afzetgebied open ligt.

895 Een hulde voor koning Albert.

Te Parijs wordt een Japansche missie verwacht, die belast is met de overhandiging aan
koning Albert van een prachtige, oud-Japansche eeresabel uit het jaar 1577.

ENGELAND.

900 Engelsche berichten.

LONDEN, IS Dec. (Reuter.) De toestand van de arbeidsmarkt is in November nog
verbeterd. De fabricage van oorlogsmaterieel eenerzijds en de dienstneming anderzijds
hebben eenig gebrek aan arbeidskrachten veroorzaakt. Vergeleken bij het cijfer van
November 1913 was er verbetering waar te nemen in de industrieën, die zich
905 bezighouden met het vervaardigen van oorlogsbehoeften, maar in de andere branches,
zoals de blikfabricage, de ijzergieterijen, de fabrieken van katoenen, kanten,
aardewerk en baksteen viel een vermindering van arbeiders te constateeren.

Die vermindering was echter reeds voor den oorlog op te merken.

910 De oorlog heeft een vaderlandslievend gevoel van solidariteit gewekt, dat zich o.a.
daardoor uitte, dat het aantal conflicten tusschen kapitaal en arbeid in den loop van
November slechts 8061 bedroeg tegen 55,094 in November van het vorige jaar.

915 De minister van koloniën ontvangt nog voortdurend van de Mohammedaansche
gemeenschappen in de verschillende deelen van het Britsche rijk mededeelingen, waarin
alle sympathie met de oorlogsverklaring van Turkije wordt afgewezen, trouw aan Groot-
Britanië wordt te kennen gegeven en wenschen worden geuit voor de zege der Britsche
wapens.

920 De uitgebreidheid van het Britsche gebied, dat door Mohamedanen wordt bewoond, blijkt
wel uit de twee het laatst ontvangen mededeelingen, de eene van den Sultan van
Trennganu, één der Maleische staten in het Verre Oosten en een andere van de
Mohamedanen van Trinidad en Tobago in de Antillen.

De leider de oppositie op z'n best.

(Van onzen eigen berichtgever.)

LONDEN, 15 Dec.

925 "Andere tijden, andere zeden" – dan geldt zeker wel het meest in de tijden, die wij
thans beleven, nu alles zoo geheel anders is geworden in onze Europeesche wereld.
Onder gewone omstandigheden zou Londen er op dit oogenblik heel anders uitzien dan nu
het geval is. Wanneer men in dagen van vrede en vooral in dagen, waarop het Parlement
niet zit, omstreeks Kerstmis door die gedeelten van Londen gaat, waar de aristocratie
930 woont, dan ziet men er nagenoeg overal de gordijnen nedergelaten – de menschen, die
er groote buitengoederen op na houden, hebben dan de hoofdstad verlaten en genieten
met hun vrienden van het jachtvermaak. Thans is dat anders – in Belgravia en Mayfair
is de groote wereld thuis; aan jachtvermaak wordt niet gedacht; degenen, die er
anders aan deelnemen zijn naar het oorlogsterrein; velen hunner hebben voor hun land

935 reeds het leven gelaten; in die standen, waaruit zoovelen van den Engelschen
 officiers-stand komen, ia reeds evenveel rouw gebracht als in de eenvoudige woningen
 van soldaat of zeeman, die ten strijde gingen. Men is in Londen gebleven, niet om
 daar vermaak te zoeken, doch om daar straks kalm en zonder festijn met Kerstmis samen
 te zijn; ook al omdat men behoefte voelt te zijn bij de bron, waar de tijdingen van
 940 den oorlog het eerst komen; Londen is thans nièt "ledig" – het is anders geworden.
 Evenmin zou men onder gewone omstandigheden thans vele politieke samenkomsten hebben,
 waar de leiders der partijen als sprekers optreden. Maar ditmaal heeft men het feit
 beleefd dat een Asquith, een Balfour, op heb "platform" kwamen – niet om elkanders
 politiek te bestrijden, niet om partij-belangen te verdedigen, doch met het doel om
 945 het publiek moed in te spreken; om te wijzen op het standpunt dat Engeland thans
 inneemt in den Europeeschen strijd; om op te wekken te volharden tot het uiterste ter
 bereiking van het deel, dat dit land meent te moeten bereiken vóór de volkerenkamp
 beëindigd kan worden en het zwaard kan worden opgestoken.
 Thans ook heeft de leider der Oppositie, de heer Bonar Law, gesproken, wel niet in
 950 een openbare meeting, doch toch in een bijeenkomst, welker handelingen openbaar zijn
 gemaakt. Hij sprak hier gisteren tot de Unionistische leiders van de verschillende
 kiesdistricten, die waren samengekomen in het Hotel Cecil, en het is daar Bonar Law
 op z'n best geweest. De geheele pers, zonder onderscheid, roemt de wijze, waarop hij
 955 sprak – hij sprak als Engelschman, als vaderlander; van partij verschil was geen
 sprake. En het belangrijkste is wel geweest, dat hij in die vergadering aan het
 Strand heeft verklaard, dat de Unionistische partij, van het eerste oogenblik dat de
 oorlogsfakkelt dreigde te ontvlammen, aan de Regeering haar steun verzekerd heeft en
 dadelijk van meening is geweest dat het Englands plicht was in het conflict de zijde
 van de andere mogendheden der *entente cordiale* te kiezen.
 960 Hij deed lezing van een brief, aan den Eersten Minister gezonden op dien
 gedenkwaardigen eersten Zondag in Augustus, toen het Britsche Kabinet nog geen
 beslissing over Engeland's houding had genomen. Toen werd verzonden die brief, welke
 tot dusverre nog niet bekend was en welke luidde:
 "Waarde Heer Asquith, Lord Lansdowne en ik achten het onzen plicht u mede te deelen
 965 dat het naar onze meening zoowel als volgens die van al de collega's, die wij konden
 raadplegen, noodlottig zou wezen voor de eer en de zekerheid van het Vereenigd
 Koninkrijk, indien wij aarzelden Frankrijk en Rusland in dit hachelijk oogenblik te
 steunen, en wij verzekeren aan de Regeering onzen vollen steun bij al de maatregelen
 die zij mocht noodig achten te nemen tot dat doel."
 970 Die brief, verklaarde de heer Bonar Law, door hem namens zijn politieke vrienden
 onderteevend, was de hoeksteen geweest van hun verdere handelingen. De Unionisten,
 dus stelde hij verder in het licht, hadden, hoewel juist in die dagen de politieke
 hartstochten tot het uiterste gespannen waren, alle partij-quaesties op zijde gezet;
 zij hadden al de critiek, die zij zeker ten aanzien van leger en vloot hadden kunnen
 975 leveren, ingehouden, omdat zij de Regeering in geen enkel opzicht moeilijkheden
 wilden in den weg leggen in zulk spannende dagen; zij hadden alles gedaan om de
 Regeering te steunen, zooveel zij konden, en de pers was ook vaderlandslievend genoeg
 geweest om niet door ontijdige mededeelingen het de Regeering lastig te maken.
 Dat de Unionistische partij de liberale Regeering van het eerste oogenblik af ten
 980 volle steunde, is iets dat de heer Bonar Law met het volste recht zeggen kan – de
 pers had hij er echter maar liever buiten moeten houden. Er zijn Unionistische bladen
 geweest, die zelfs in deze tijden vol spanning niet konden nalaten, op z'n zachtst
 genomen onaangenaam te zijn – de aanvallen op Minister Churchill, op den Eersten Sea
 Lord, den Prins van Battenberg en op Lord Haldane gedaan, waren feiten, die in tijden
 985 als deze niet erg vriendelijk konden heeten. En nu nog, slechts eenige dagen geleden,
 heeft een der Londensche bladen der Unionistische partij, de "Daily Mail", een boek
 uitgegeven – in geel omslag, boeken van "beteekenis" hebben tegenwoordig allemaal
 kleur – waarin het met allerlei aanhalingen uit zijn leggers van jaren her heeft
 pogen aan te toonen dat het dezen oorlog, krachtens allerlei Duitsche hatelijkheden
 990 tegen Engeland, steeds voorspeld heeft. Het blad poogde zich met die uitgave schoon
 te wasschen van de daartegen vaak geuite beschuldiging dat het door Jingoïsme "het
 vuurtje had helpen stoken". Dat "gele boek" heeft een krachtig protest uitgelokt van
 de "Daily News", en zal mij mogelijk nog wel eens aanleiding geven er iets meer van
 te zegden, maar ik haal het feit nu slechts aan om te doen zien dat de heer Bonar Law
 995 de pers maar liever niet had moeten noemen.
 Doch overigens was zijn rede zeker Bonar Law op z'n best. Toonde de brief aan den
 Eersten Minister reeds duidelijk dat de Unionistische partij niet aarzelt met de
 Regeering de verantwoordelijkheid te aanvaarden voor de rol die Engeland thans in
 deze wereldgeschiedenis vervult, hij drong er bovendien op aan dat het volk vereend
 1000 zal blijven en de partijleiders thans in de eerste plaats moeten denken aan hun

plicht jegens het land en aan niemandal anders. Hij heeft, er bovendien op gewezen dat het Engelsche volk zich niet behoeft te schamen over de wijze, waarop het gehoor hoeft gegeven aan de roepstem om op te komen voor de verdediging den lands.

1005 "Er zijn opmerkingen gemaakt", zeide hij, "over de langzaamheid van onze mannen om onder de vanen te komen, opmerkingen, die ons elders groot kwaad hebben gedaan en die ten eenenmale ongerechtvaardigd zijn. Het verwonderlijke is nièt dat zoovelen niet opkwamen, doch dat er zoovelen wèl kwamen. Nooit is in de geheele wereldgeschiedenis zulk een groot leger als wij behoeven, door vrijwilligers gevormd. Dat stelsel mislukte in den Amerikaanschen Burgeroorlog, doch het is hier nièt mislukt. Tot 1010 dusverre hebben wij al de mannen gekregen, die wij noodig hadden een ik ben er zeker van dat wij die steeds hebben zullen. In elk deel des land en in alle standen hebben de mannen zich opofferingen getroost; niet alleen om hun leven te willen wagen, doch ook door het opgeven van hun vooruitzichten en het leggen van lasten op hun gezinnen – daarvóór kan het land hun niet dankbaar genoeg zijn. Wij spelen", dus besloot hij, 1015 "allen onze rol, meer of minder belangrijk op een groot schouw-tooneel en het zal de grootste eer voor ons als politieke partij zijn, wanneer wij na afloop van den oorlog eerlijk kunnen verklaren:

Nothing common did or mean
Upon that memorable snene.

1020 Het was inderdaad een rede, den leider eener groote politieke partij, en eene partij in Regeeringsoppositie, ten volle waardig.

Het bombardement aan de Oostkust.

(Van onze eigen berichtgever.)

1025 LONDEN, 17 Dec. De "Daily Chronicle" drukt vanochtend in sprekende letters af, dat de Haagsche Conventie van 17 Augustus 1907 bepaalde dat een bombardement uit zee van onbeschermden steden, dorpen, havens, gebouwen verboden zal zijn, en dat deze overeenkomst ook werd medeonderteekend door Duitschland. Scarborough en Whitby waren ongetwijfeld "open steden", Hartlepool vermoedelijk niet, omdat het een fort heeft. 1030 In verband met het bovenstaande geven de Londensche ochtendbladen hun verontwaardiging te kennen over den aanslag door Duitsche oorlogsschepen gisteren op de drie genoemde steden aan de Engelsche Oostkust gepleegd, gelijk ik u hedenochtend reeds met eenige woorden seinde.

Ik zal hier niet verder ingaan op de vraag of Duitschland door het beschieten der 1035 drie plaatsen het thans geldende volkerenrecht in oorlogstijd inderdaad geschonden heeft – de quaestie is vermoedelijk merkwaardig genoeg om door hen, die doorkneed zijn in het internationaal recht uitvoeriger beschouwd te worden; ik wil mij bepalen tot eenige opmerkingen en nadere mededeelingen omtrent hetgeen heeft plaats gehad. Allereerst nog een en ander over de feiten, die u in hoofdzaak natuurlijk door Reuter 1040 reeds bekend werden. Het is gebleken dat het bombardement, dat in het vroege ochtenduur plaats had, overal ongeveer dertig à veertig minuten heeft geduurd en gedurende dien tijd een groot aantal granaten van de Duitsche kruisers de drie plaatsen teisterde. Een aantal gebouwen werd deerlijk gehavend: de photo's, die reeds heden in een aantal Londensche ochtendbladen te zien zijn, toonen dat duidelijk 1045 genoeg aan; erger is het dat zoovele menschen, mannen, vrouwen en kinderen door dit bombardement het leven verloren of ernstig werden gewond; de officieele berichten der Admiraliteit vermeldden in de drie geteisterde steden samen 44 dooden en 66 gewonden, doch de kranten meenen dat het aantal gewonden veel grooter moet zijn, sommige noemen een cijfer van 150.

1050 Nadere berichten melden reeds dat te Hartlepool 55 personen werden gedood en 105 gewond, zoodat het totaal aantal slachtoffers veel grooter is dan aanvankelijk was gedacht.

Hoeveel Duitsche schepen aan het bombardement deelnamen is moeilijk te zeggen; volgens de bemanning van een visscherstrawler, die te West Hartiepool binnen kwam, en 1055 die in zee zijnde hei begin van het schieten had gezien, zijn er drie schepen geweest, die plotseling uit den nevel waren komen opdagen en die eerst door de visschers waren aangezien voor Britsche kruisers.

Te Hartlepool werden tal van huizen gehavend; de toren van de St. Hilda's kerk en de pastorie daarnaast werden o.a. getroffen en ook, wat erger scheen, de gasfabriek. 1060 Hier ontstond een begin van brand, doch zoodra het bombardement begonnen was, had men dadelijk het gas uit de gashouders geleidelijk laten ontsnappen. De "Times" verneemt dat in een huis, hetwelk getroffen werd, een moeder en haar zes kinderen werden gedood, terwijl de vader van dit gezin mede een slachtoffer is geworden, terwijl hij elders aan net werk was.

1065 Te Whitby is het aantal dooden gelukkig slechts klein, er wordt melding genaakt van twee slachtoffers, maar ook daar is aan gebouwen veel schade berokkend. De mooie

Naspeuringen van Paul Theelen: 19 december 1914

1070 ruïnes van de historische Abdij, werden nog meer geschonden; het gebouw der kustwacht werd zwaar beschadigd en ook een schoolgebouw, waar de lessen reeds begonnen waren, werd door een granaat getroffen. Gelukkig bleef het bij materieele schade, geen der leerlingen of onderwijzers bekwamen letsel en zij konden ongedeerd het gebouw verlaten.

De meeste schade is aangericht te Scarborough en daar telt men een groot aantal slachtoffers van het bombardement. Het heet dat daar 13 personen zijn gedood en 100 gewond.

1075 De "Times" verneemt uit deze stad o.a. het volgende: "De Duitsche kanonnen richtten veel schade aan, aan drie kerken; ook het ziekenhuis werd geraakt, doch zonder dat patiënten gedeerd werden en hetzelfde kan gezegd worden met betrekking tot de infirmerie aan de zee gelegen, waarin een aantal Belgische soldaten worden verpleegd. Een vrouw, die achter een winkeltoonbank stond, werd dadelijk gedood en haar man

1080 gewond. In een huis werden vier personen op de plaats gedood door een granaat, die daar ontplofte en in een ander huis verloren drie personen het leven. Een vrede-rechter, oud-raadslid, werd door een stuk granaat getroffen, terwijl hij zich kleedde, en gedood en een paar minuten later werd ook zijn kleinkind dood gevonden. Een brievenbesteller werd het hoofd van den romp gescheiden, terwijl hij aan een huis

1085 een brief overhandigde aan de dienstbode, die ook op de plaats gedood werd; een vrouw werd gedood, juist toen zij een hotel zou binnengaan om daar even te telephoneren. Een aantal hotels te Scarborough hebben belangrijke schade geleden; die gebouwen staan daar op de "cliffs", van waar men het mooiste gezicht over de zee en de omgeving heeft en stonden dus wel het meest bloot aan het vuur der vijandelijke

1090 schepen.

Een Londensch zakenman, die hier gisteravond van Scarborough aankwam, vertelde dat hij daar den nacht had doorgebracht in het Balmoral Hotel en omstreeks acht uur was gewekt door het geluid van ontploffende granaten.

1095 Nadat het vuren eenigen tijd had geduurd, hield het ongeveer tien minuten op en werd toen hervat en duurde daarna nog ongeveer 40 minuten. Er scheen brand ontstaan in de bovenverdiepingen van sommige hoogstaande gebouwen in de stad. In het hotel, waar hij zich bevond, werd schade aangericht in eenige kamers der bovenverdiepingen, doch werd niemand gewond. Hij verliet het hotel en begaf zich naar het huis van eenige vrienden

1100 in den Prospect Road. Op den hoek van een zijstraat aldaar stond een groote kruideniers-winkel, die, juist liggende binnen de vuurlijn, ernstig gehavend werd en daar werd een jonge vrouw gedood; hij zag het lijk wegdragen uit het gebouw naar de woning van haar moeder. Hij had gehoord dat te Scarborough 30 menschen gedood waren en hij had berekend dat ongeveer 100 granaten ontploft waren. Op vele plaatsen hadden

1105 de granaten gaten in de wegen geslagen en van tal van huizen waren de ruiten gesprongen."

Het bovenstaande is, dunkt me, voldoende – wij hebben uit zoovele plaatsen in België en Frankrijk den laatsten tijd berichten gelezen van de uitwerking van bombardement-vuur dat wij ons reeds hebben leeren voorstellen hoe het er in een dus geteisterde

1110 stad uitziet en, vergeleken bij hetgeen in de Belgische steden gebeurde, zijn het verlies aan menschenlevens en de aangerichte schade te Scarborough, Whitby en Hartiepool natuurlijk maar gering te noemen.

Doch dat het geberlede daar allereerst, en overall in Engeland indruk heeft gemaakt, spreekt vanzelf. De Engelschen hebben thans na zooveel eeuwen een klein bewijs gehad

1115 van hetgeen de gruwelen des oorlogs in eigen land te beteekenen hebben en misschien zullen nu velen hier, die zoo lichtvaardig zien uitten dat neutrale landen ook maar tegen Duitschland moeten beginnen, in den vervolge daar minder luchthartig over spreken.

Sedert dien Juni-dag in 1667 toen De Ruyter met zijn Hollandsche vloot de Medway op kwam en Sheerness beschoot, hadden de Engelschen geen aanval uit zee op hun

1120 kustplaatsen ondervonden en dus was dit bombardement van gisteren wel iets om indruk te maken. Evenwel, van een paniek in het land is geen sprake geweest. Natuurlijk, in de geteisterde steden heerschten groote opgewondenheid en ontsteltenis en het was begrijpelijk, dat een aantal inwoners van Scarborough zich naar het station spoedden en zoo ver mogelijk de stad uitgingen, doch de meerderheid der bevolking bleef

1125 volgens getuigenis van tal van toeschouwers kalm en ook elders aan de oostkustplaatsen bewaarde men, evenals te Londen, zijn kalmte. Iedereen was trouwens reeds lang overtuigd geweest dat dergelijke Duitsche "bezoeken" aan kuststeden mogelijk zouden zijn."

1130 Wat de Duitschers met dit bombardeeren van open steden, die uit militair oogpunt niet de minste beteekenis hebben, hebben voor gehad, zal misschien nader uit berichten uit Berlijn blijken. Als het de bedoeling is geweest daarmede het gebeurde in den Zuid-

Naspeuringen van Paul Theelen: 19 december 1914

Atlantischen Oceaan te wreken, dan is die wraak op een burgerbevolking van rustige badplaatsen, zeker niet erg waardig te noemen; als het de bedoeling is geweest daar ontsteltenis teweeg te brengen onder vrouwen en kinderen, dan is zulks gelukt, maar dat is dan ook alles. Van paniek in het land geen quaestie, integendeel het bombardement aan de Oostkust zal slechts ten gevolge hebben, dat thans het aantal dergenen, dat zich tot dienstnemen bij leger en vloot komt aanmelden, belangrijk grooter zal worden; dat Engeland nog meer dan reeds het geval was, alles zal doen om te pogen Duitschland er onder te brengen; dat de haat tegen al wat Duitsch is, waarvan tot dusverre niet veel te bemerken was, is aangewakkerd.

Teleurstellend was het voor de Engelschen vanochtend uit de bladen te vernemen, dat het den vijandelijken schepen, die gisteren aan het bombardement deelnamen, blijkbaar gelukt is aan de vervolging der Engelsche oorlogsschepen te ontkomen. Uit de berichten der Admiraliteit had men gisteren den indruk gekregen, dat Engelsche eskaders met den vijand in aanraking waren gekomen en een zeegevecht aanstaande, misschien reeds in gang was; hiervan is geen sprake geweest, de Britsche vloot heeft niet dadelijk weerwraak kunnen nemen voor de slachtoffers van Scarborough, Whitby en Hartlepool. En natuurlijk dat nu reeds dadelijk "stuurlui aan den wal" beweren, dat de Britsche vloot dit bombardement had moeten voorkomen. Waar waren onze schepen dan?" vragen zij, "waarom beschermen zij de kust niet?"

De maritieme medewerker der "Times" zegt in verband hiermede: "Zelfs al heeft de Britsche vloot feitelijk de macht in de Noordzee, dan wil dit nog niet zeggen dat de Duitschers hun havens niet uit kunnen. Integendeel, de Britsche zeelieden zouden dat juist gaarne zien. Onze buitenwacht ligt niet onder de Duitse kust om de Duitschers te beletten in open zee te komen, doch om een dergelijke beweging bekend te maken. Hetgeen gisteren gebeurde, bewijst volstrekt niet dat een grooter macht vergezeld van transportschepen, evenveel succes aan onze kust zou kunnen hebben en troepen doen landen. Eveneens is het onmogelijk dat wij op elke plek een sterk eskader zouden kunnen hebben om een dergelijken aanval als die van gisteren te voorkomen; onze kustlijn is 600 mijl lang en onze vloot heeft andere plichten te vervullen.

"De lange nachten van dezen tijd geven gelegenheid voor aanvallen als deze. De afstand van Helgoland tot Flamborough Head en Hartlepool is ongeveer 300 mijl en van Borkum nog minder. Schepen van 20 mijlsvaart zouden dus dien afstand in 15 uur kunnen afleggen. Het is thans 's middags om vijf uur volkomen duister en als die schepen dus op dat uur vertrokken zijn, konden zij des morgens om 8 uur aan onze kust wezen en er zijn in Duitschland drie klassen kruisers, die gemakkelijk met genoemde snelheid konden varen."

En de militaire medewerker van hetzelfde blad zegt o. a.:

"Het heeft er alles van, dat de vijand woedend is over de talloze teleurstellingen, die hij ondervond en dat hij het noodig achtte iets te doen, hoe dom ook, om gelegenheid te geven een nieuw overwinningsbulletin te verspreiden. Als zulks het doel van den aanval is geweest, dan is dat doel niet bereikt. De materiele schade is gering. In geen enkel opzicht zal door dezen aanval het besluit de troepenmacht in Frankrijk te versterken, gewijzigd worden en alle winst van dezen aanval is aan onzen kant, omdat meer dan ooit ons volk zich tegen den vijand zal keeren en het vaste besluit nemen hem geheel te vernietigen. De eerste bom in Engeland geworpen, beteekende den eersten nagel in de politieke doodkist van Duitschland. De soldaten verheugen er zich over dat Duitschland den oorlog in Engeland bracht, want slechts door dergelijke gebeurtenissen zal ons volk ten volle ontwaken.

"Het beste antwoord dat Engeland op deze daad van wilden geven kan, is het zenden van meer troepen naar Frankrijk en het op de been brengen van nog meer mannen voor nieuwe legers."

De "Morning Post" noemt als een der onmiddellijke gevolgen van dezen Duitse aanval, dat de scheepvaart op de noordoostkusthavens de eerste dagen stoornis zal ondervinden en vooral de uitvoer van steenkool van Hartlepool en andere havens in die buurt ernstig zal lijden, ook dat de vrachtprijzen voor verschepping van steenkool belangrijk hooger zullen worden. Hetzelfde blad meldt, dat gisteren aan schepen verboden werd de Humber af te varen naar zee en dat een aantal trawlers, die Dinsdagavond van daar vertrokken waren, door patrouillebooten gelast werd, naar Grimsby terug te keeren.

Een verstoorde vergadering.

Te Ottawa wilde de heer Henri Bourassa, de leider van de nationalistische beweging in Quebec, een redevoering houden ter uiteenzetting van zijn standpunt, dat Canada in de allereerste plaats om zich zelf had te denken en zijn eigen belangen had te behartigen. Dat was natuurlijk niet naar den wil van de Canadeesche imperialisten en eenige honderden van de toehoorders maakten dan ook zooveel rumoer, dat de

1200 vergadering moest worden gesloten. Men riep den heer Bourassa toe, dat hij de Britsche vlag zou zwaaien, maar hij antwoordde: Ik ben een Britsch onderdaan, maar ik laat me niet dwingen met de Britsche vlag te wuiven." Op dit antwoord drong de menigte op het podium en de spreker was genoodzaakt zijn plan voor een redevoering op te geven.

1205 **Egypte als Britsch protectoraat.**

Wij hebben meegedeeld dat Egypte tot Britsch protectoraat is geproclameerd. Hierdoor is dus een einde gekomen aan de Turksche souvereiniteit. Zooals we reeds eerder aankondigden is luitenant-kolonel Sir Arthur Henry Mc. Mallon tot hooge commissaris in Egypte benoemd.

1210 Al veranderd door dit besluit der Engelsche regeering nu wel niets aan den feitelijken toestand – Engeland was immers in Egypte toch al de baas – het besluit is van beteekenis omdat nu met de fictie van Englands tijdelijke bezetting van Egypte is gebroken.

1215 Sedert de onderdrukking van den opstand van Arabi-pasja in 1882, had Engeland de "controle" over Egypte. De Engelschen richtten zich er eenigszins huiselijk in en al heette het ook, om internationale gevoeligheden te ontzien, dat de Engelsche bezetting slechts van tijdelijken aard zou zijn, in de loop der jaren kwam er nimmer eenige aanwijzing dat Engeland voornemens zou zijn, de in het Nijldal verkregen macht weder op te geven.

1220 Allereerst begonnen de Engelschen na de bezetting de oplossing van de Soedaneesche quaestie ter hand te nemen. In den eersten tijd hadden de Engelschen hierbij geen geluk, nederlagen van het Egyptische leger onder Hicks-pasja dwongen ten slotte tot de ontruiming van Soedan, die culmineerde ia de tragische episode van den dood van Gordon en in de verovering van Khartoem door den Mahdi. Intusschen echter trad lord Cromer op als de Engelsche leider in Egypte. Hij bracht tal van hervormingen tot stand en eindelijk begon in 1896 weer de nieuwe poging om den Soedan te heroveren. Lord Kitchener was hier de groote man en hij bracht den zoo geduchten Mahdi ten val – de Soedaneesche quaestie was ten genoeye van Egypte opgelost.

1230 De verhouding van Egypte tot Turkije was nog slechts nominaal – alleen betaalde Egypte nog een jaarlijksche schatting aan Turkije. De Khedive, die zijn lot aan dat van Turkije heeft verbonden, is thans, naar hedenmorgen gemeld is, afgezet en vervangen door prins Hussin, die als sultan van Egypte onder Engelsch opperbestuur zal optreden.

1235 LONDEN, 19 December. (Eigen Bericht.) Lord Cromer zond aan de *Times* een schrijven waarin hij warme waardeering uitspreekt over de ten aanzien van Egypte genomen maatregelen. Hij acht het onverdeeld goed dat de verbinding van Egypte met Turkije is verbroken en zet uiteen dat wijselijk andere, ondergeschikte, vraagstukken aan latere overweging worden overgelaten.

1240 De ochtendbladen betuigen hun instemming met de verheffing van Hussein Kamel tot sultan van Egypte. Zij deelen mede dat de prins een zeer verlicht man is, die steeds groote belangstelling had voor de ontwikkeling van den landbouw en die in de Mohamedaansche wereld zeer gezien is en steeds Engelschgezind was.

1245 **De straatverlichting.**

"The Brit. med. Journ." bericht, dat het ministerie van binnenlandsche zaken photometrische onderzoekingen laat instellen in de straten van Londen, nu men deze, in afwachting van "hoog" bezoek, in het halfduister laat. Uit dit onderzoek schijnt te worden opgemaakt, dat verschillende deelen der stad nog al tegen elkander afsteken door hun verschil in lichtgevend vermogen, en daardoor meer in het oog loopen dan verborgen blijven. Maar afgezien van deze tijdelijke beteekenis levert deze toestand misschien voordeelen op voor de toekomst. De schelle verlichting der straten, waarmede de groote steden elkander trachten te overtreffen, is uiterst vermoeiend voor het oog, en de omhulde lantarens bevallen de bevolking zeer goed. Men zal het dus met minder licht gaan stellen. Ook de verblindende lantarens van sommige auto's nu door een scherm afgedekt, leveren meer gevaar dan veiligheid op. Alleen zou het verstandig zijn, ze van boven af te dekken, zoodat zij de straat vóór het rijtuig verlichten zonder "Tauben" in verzoeking te brengen, iets te laten vallen. Een groote vooruitgang voor de oogen en den goeden smaak is het verdwijnen van de lichtreclames van de daken.

OOSTENRIJK-HONGARIJE.

Een lezing van prof. Wenckebach.

Onze beroemde landgenoot professor Wenckebach, die vroeger hoogleeraar was te

Naspeuringen van Paul Theelen: 19 december 1914

- 1265 Groningen, later te Straatsburg, en thans als opvolger van prof. Van der Noorden te Weenen, heeft Dinsdagavond op uitnoodiging van het comité voor "Kriegsfürsorge" in de Urania te Weenen een lering gehouden voor het Weensche publiek. De professor, die wegens de troebele tijden zijn lessen zonder de gewone inaugurale redevoering.
- 1270 geopend heeft, kwam door de uitnoodiging van de presidente van bedoeld comité, gravin Nandine Berchtold, de gemalin van den minister van buitenlandsche zaken, in de gelegenheid om in ruimer kring, dan in het gasthuis, het woord te voeren. Over deze redevoering ontleenen wij aan een schrijven uit Weenen aan de "N. R. Ct." het volgende:
- 1275 Het onderwerp van zijn rede paste in het kader van den tijd. Hij sprak nl. over de verrichtingen van het lichaam gedurende den oorlog, of, zooals heb in het Duitsch heet, "über körperlichen Leistungen im Kriege."
- Om te verklaren, hoe het mogelijk is, dat de soldaten in den oorlog zoo buitengewoon inspannend werk kunnen verrichten, vergeleek de spreker het menschelijk lichaam met een stoommachine. De stoom veroorzaakt de spanning, die de machine in beweging zet,
- 1280 waartoe kolen noodig zijn om de warmte op te wekken. De mensch is ook een machine met stangen, hefboomen, zuigers en scharnieren, alleen is dit werktuig veel volkomener dan de vernuftigste machine. De menschelijke machine heeft tot het opwekken van kracht warmte noodig, en dit geschiedt door het voedsel. Onze spijzen, zijn de brandstoffen voor de menschelijke machine. Deze bevatten koolstof, die een
- 1285 verbrandingsproces ondergaan. Het menschelijke lichaam is een zuinig werkende machine, waarin niets verloren gaat. Wat niet dadelijk verbruikt wordt, wordt opgespaard voor het geval de mensch geen voedsel meer krijgt. Dit voedsel dient in de eerste plaats tot vernieuwing van het lichamelijk weefsel. Evenals bij een machine sommige deelen nu en dan vernieuwd moeten worden, heeft dit
- 1290 in het lichaam plaats. Behalve voor deze vernieuwing dient het voedsel tot het erlangen van de kracht, noodig tot het verrichten van arbeid. Deze arbeid is deels bewust, deels onbewust. De ademhaling, de spijsvertering, de beweging van het hart, de reflexbewegingen zijn onbewust. Bewust daarentegen onder de werking van ons verstand is de gewilde lichaamsbeweging. Merkw aardiger wijze kunnen onwillekeurige
- 1295 reflexbewegingen door ons verstand beheerscht worden, zooals bij schrik. Bij de gewervelde dieren noemt de beheersching der onwillekeurige bewegingen toe met de ontwikkeling van de hersens. Het verrichten van arbeid geschiedt door de spieren, waarbij niet altijd de sterkste spieren het geschiktst voor den arbeid zijn. We zien b.v. bij sterke menschen, dat ze
- 1300 gauw moe kunnen worden. Daaruit volgt, dat nog met andere factoren bij dien arbeid rekening moet worden gehouden, zooals het hart, de ademhaling, de bloedvaten, maar ook aanleg en oefening. De eene leert snel ingewikkelde bewegingen, de andere leert ze moeilijk of heelemaal niet. Twee andere groote factoren van invloed bij het verrichten van arbeid zijn gemoedsstemming en psyche. Om maar een voorbeeld te
- 1305 noemen, is het algemeen bekend, dat het marcheeren in den pas bij militaire muziek het loopen makkelijker maakt en de inspanning van de hersens verlicht, en dat gedrukte stemming van invloed is op den eetlust. Alles wat opwekt maakt den arbeid makkelijker. Stemming en de werking van de hersens maken de menschen dikwijls ongevoelig voor de indrukken von buiten af. Wij zien b.v. hoe iemand, verdiept in
- 1310 boeiende lectuur, niet hoort als hij geroepen worden, en in een mooi landschap veel makkelijker groote afstanden aflegt dan op een vervelenden weg. Zoo begrijpt men, dat een mensch in de meest spannende oogenblikken van zijn leven, en dat is de oorlog, dingen verricht, waartoe men hem in het dagelijksch leven nimmer in staat geacht had. Men ziet hoe in den oorlog de ziel, het bewustzijn, de stemming
- 1315 of, om physiologisch te spreken, de hersens de verrichtingen van het leven beheerschen. In zulke oogenblikken is de mensch de dienaar van zijn ziel. En zodoende begrijpt men de woorden van keizer Wilhelm, die onlangs gezegd heeft: Wij hebben sterkere zenuwen dan de anderen, niet wie de grootste kracht en niet wie het meeste geld heeft, maar wie taaiheid van zenuwen en stemming bezit en zijn lichaam
- 1320 weet te beheerschen, moet ten slotte overwinnaar worden. Wij begrijpen op deze wijze hoe het komt, dat zulke abstracte begrippen als vaderlandsliefde, de wil om te overwinnen en de overtuiging, dat dit geschieden moet, in staat zijn om vermoeienis, honger, dorst, pijn en behoefte aan slaap zoozeer weg te dringen, dat het individu ze niet meer voelt, en dat de gewone verrichtingen worden overtroffen. De vluchteling
- 1325 loopt immers veel harder weg dan hij ooit gedacht had. En daaraan is het ook toe te schrijven, dat een geslagen leger de helft van zijn waarde verliest en de overwinnaar zijn kracht voelt verdubbelen. Om diezelfde reden zal een leger zonder idealen en twijfelende aan zijn eigen kracht in geval van tegenspoed 50% van zijn waarde verliezen. Zoo wordt het duidelijk, dat de verrichtingen van het menschelijke lichaam
- 1330 niet berekend kunnen worden als die eener machine, maar dat daarbij moet worden gelet

op talrijke onberekenbare invloeden.

Maar hoe komt men tot de hoogste krachtsuitingen? Daarop antwoordt spreker: door beweging en het werken met de spieren, m. a. w. door een psychische en lichamelijke opvoeding. En dit doel bereikt men door drie middelen: drill, gymnastiek en sport.

1335 Sport in de openlucht is een prachtige school voor zelfstandig handelen, waarbij tucht, het opvolgen van bevelen en samenwerking worden bevorderd. Door de gymnastiek worden de spieren gestaald en eveneens samenwerking bevorderd, terwijl de drill het prompte opvolgen van bevelen tot een tweede natuur maakt. De Pruisische Stechschrift (paradepas), die op het eerste gezicht iets komieks is (zooals een generaal aan den spreker zei), levert het bewijs, dat aan den soldaat het begrip van spoedig en stipt reageeren op bevelen goed bijgebracht is.

1340 Onze gezant en de gezantschapssecretaris waren bij de lezing aanwezig.

VEREENIGDE STATEN.

1345 **Amerikaansche persstemmen over den aanval op de Engelsche kust.**

LONDEN, 18 Dec. (Reuter.) De bladen te New York noemen het bombardement van de niet-versterkte steden door de Duitschers een daad van zeeroof. Men is algemeen van gevoelen, dat de aanslag een gunstige uitwerking zal hebben op de recruteeringsbeweging in Engeland.

1350 De "New York World" zegt: "Het gebeurde heeft de oogen der Engelschen flink geopend voor de realiteiten van den huldigen oorlog. Het leger van Kitchener zal er zeker een miljoen nieuwe recruten door winnen. Het is twijfelachtig of men deze anders wel zou hebben gekregen.

1355 "Groot-Britannië en zijn bondgenooten sullen op den duur oneindig veel meer voordeel hebben van dezen aanslag dan de Duitschers ooit kunnen verwachten ervan te trekken." De "Tribune" laat zich als volgt uit: "De geheele beschaafde wereld zal de verontwaardiging van het Britsche volk over de beschieting door Duitsche kruisers van de onverdedigde kuststeden deelen.

1360 Zooals gewoonlijk zijn deze aanvallen eenvoudig bij wijze van een gril en zonder duidelijke militaire bedoeling ondernomen. Alleen de burgerbevolking is het slachtoffer geworden. Het is mogelijk, dat de Duitschers door technische chicanes tot zekere hoogte de verantwoordelijkheid van deze barbaarsche wijze van oorlogvoeren van zich af zullen weten te schuiven, hun wreedheid echter zal zich tegen hen als een boemerang *) .

1365 De "Tribune" verklaart, dat Duitschland, door zonder noodzaak in onverdedigde steden aan de Britsche kust non-combattanten te doodden, zich aan wreedheden heeft schuldig gemaakt, die, naar men meende, voor altijd uit de oorlogspraktijk verdwenen waren.

1370 De "New York Times" zegt: "Dit meedoogenloos bombardement van niet-versterkte steden was absoluut overbodig. De slachting van non-combattanten heeft niet alleen aanstoot gegeven aan de andere naties, maar zal ook in de geheele wereld een gevoel van wrok opwekken, dat zeer ten nadeele van Duitschland zal strekken."

1375 De "Wall Street Journal" verklaart, voor het bombardeeren van niet verdedigde steden geen verontschuldiging te vinden. Het is een lafheid, die aan Duitschers meer kwaad dan goed zal doen.

*) Boemerang is de naam van een eigenaardig houten wapen, dat na afgeworpen te zijn op zeker punt omdraait en terugkeert naar de plaats, vanwaar het is geworpen. Deze eigenaardigheid berust op de werking van de schroef.

Het wapen komt voor in Australië en sommige deelen van Indië. Red. H.

1380

Zie verder pag. 7

Nederland en de oorlog.

Verpleegsters en verplegers voor Oostenrijk.

1385 Van de Deutsche verpleegsters vakvereniging is een oproep gekomen om gediplomeerde Hollandsche verpleegsters (gers) als hulp voor zieke en gewonde soldaten in de quarantainestations in Oostenrijk. De Hollandsche zusters zullen zooveel mogelijk bij elkaar werkzaam worden gesteld, voorloopig allen in Boheme.

1390 Als eisch wordt gesteld dat men goed Duitsch spreekt, gediplomeerd is en minstens 25 jaar oud is.

Ieder die roeping gevoelt naar Oostenrijk te gaan, wordt verzocht zich aan te melden nau het bureau van "Nosokomos", Nic. Maestraat 85, Amsterdam.

1395 De zusters H. Konig en J. Bange uit Rotterdam vertrekken heden als Oberin en assistente naar een quarantainestation in Oostenrijk, op verzoek van zuster Agnes Meyer te Weenen, om zieke en gewonde soldatente verplegen.

Voor de Militairen.

1400 De eerste tentoonstelling, verbonden aan de reeks militaire huisvlijtwedstrijden, welke door den Volksbond tegen drankmisbruik worden georganiseerd, zal worden gehouden voor het bezettingsleger in en om de forten van de stelling Hollandsch Diep en Volkerak en wel in Willemstad op 26, 28 en 29 December. Door den generaal-majoor commandant in de stelling, den majoor der genie Roelofs Valk, den burgemeester van Willemstad en het hoofdbestuur van den Volksbond werden medailles geschonken.

Prof. Lanz naar het oorlogsterrein.

1405 Prof. dr. O. Lanz, hoogleeraar in de heelkunde aan de universiteit alhier, zal op uitnodiging van het Koninklijk Pruisische Krijgsministerie van half December tot half Januari de chirurgische leiding van een lazaret in Trier op zich nemen.

In beslag genomen.

1410 Te Middelburg is in beslag genomen en aan het Ministerie opgezonden een reclameplaat voor, kinawijn "Byrrh", waarop aanwijzingen zouden staan over wegen, geschikt voor militairen. Deze plaat, afkomstig van een firma te Gent, was ook in België in grooten getale verspreid.

Ned. Ambulance in België.

1420 De ingekomen milde giften door het Central Comité in Nederland voor de Nederlandsche Ambulance in België ontvangen, hebben het Comité in staat gesteld om: eerstens belangrijke bijdragen te leveren voor de twee bij het uitbreken van den oorlog ingerichte Nederlandsche ambulansen te Brussel, in de tweede plaats steun te verleen aan ambulance welk onder het Belgische volk zoowel te Antwerpen als onder de vluchtelingen in Noord-Brabant en Zeeuwsch-Vlaanderen en voorts zelf ook practisch werk onder handen te nemen, door uitzending van een daartoe in huur genomen ziekenauto naar de dorpen bezuiden Bergen-op-Zoom gedurende het tijdvak 10 tot 19 October.

1425 De totale ontvangsten zijn: Centraal Comité rechtstreeks f8179,13 en frs.249, sub-comité Rotterdam f6952,40 en frs.75,06: f15.131,53 en frs.324,06. Hiervan is gezonden aan het Comité voor de Nederl. Ambulance te Brussel f10.415,13 en frs.324,06, uitgegeven voor ander ambulancewerk onder de Belgen f4339,09, totale uitgaven f14.804,23 en frs.324,06. Saldo in kas f327,31.

TIJDSCHRIFTEN.

The Studio.

1435 Deze Engelsche periodiek, die de laatste maanden nogal onder de malaise van den oorlogstijd leek te lijden, komt thans, juist in verband met den oorlog, met een belangwekkend nummer uit, welks hoofdartikel bestaat in een karakteristiek van de thans in Engeland verblijf houdende Belgische kunstenaars. Schrijver ervan is de bekende uitgever van *Onze Kunst*, dr. Buschmann, die, uit Antwerpen gevlucht, thans over zijn medevluchtelingen vertelt bij reproducties naar hun werk. De redactie van de *Studio*, die den schrijver bij haren Engelschen lezerskring inleidt, verklaart, hoe 't haar door de tijdsomstandigheden niet mogelijk was van al de door Buschmann besproken kunstenaars een of meer werken te reproduceeren, een tekort, dat ze in haar volgende aflevering zoo goed mogelijk hoopt aan te vullen.

1440 In zijn inleidend woord wijst de schrijver op de tragische gebeurtenissen, die aanleiding waren tot het tegenwoordig verblijf der Belgische schilders in Engeland, — het land, dat hen allen zoo gastvrij heeft ontvangen, zoo liefdevol geherbergd. Het is niet voor de eerste maal dat volk uit de lage landen bij de zee komt overgevaren naar en veiligheid zoeken in het Britsche koninkrijk: toen de godsdienstvervolgingen der 14de eeuw in België woedden weken talrijke Vlamingen naar Engeland uit, waaronder menig bekwaam en ervaren kunstenaar. Het strekt den Duitschers niet tot eer, — meent dr. B. — dat hun optreden den Belgen de dagen van Alva in 't geheugen roept. Maar ook in vreedstijd lokten de luister en de kunstzin van het Engelsche hof: Vlaamsche kunstenaars waren gevierde gasten in de kunstzinnige omgeving van Karel I — men denke aan Rubens en vooral aan Van Dijck, in wiens traditie do schitterende Engelsche portretschilderkunst der 18de eeuw haar schoonste triomfen vierde; aan de Vlaamsche primitieven ook, wier edel voorbeeld de Prae-Rafaëlieten bezielde. Ook de moderne Belgische schilderkunst maakte op Engelsche tentoonstellingen vaak een uitnemende figuur. De gevluchte kunstenaars voelen zich alzoo in 't land dat hun gastvrijheid verleent, geen vreemdelingen.

1460 Niet allen echter zijn overzee gevlucht; er zijn er ongetwijfeld velen thuis gebleven; anderen naar Frankrijk en Nederland getogen. Buschmann vertelt alleen van

degenen, die hij in Engeland ontmoette.

1465 Na eene korte uiteenzetting van Belgische kunsttoestanden, in welke hij releveert hoe
in dit land, waarin van oudsher velerlei culturen samenkwamen, het artistiek leven
altijd krachtig en veelledig is geweest; hoe ook thans nog verschillende richtingen
er zich vol krachtige overtuiging handhaven, - komt hij tot Claus als den
1470 vertegenwoordiger van het neo-impressionisme. Naast Claus, den Gentenaar, schildert
van het Leie-landschap, noemt hij dadelijk een anderen Gentenaar: Albert Baertsoen,
die met Georges Buysse, Louis Reckelbus, Gustaaf van de Woestijne, Valerius de
Sadeleer tot de schilders van West-Vlaanderen behoort. Bij de Antwerpsche groep
worden dan Hippolyte Daeye, Charles Mertens, Emile Floors, en Isidore Opsomer
genoemd, de laatste de schilder van oud-Lier. Volgen die van Brussel met André
1475 Cluysenaer, Louis Cambier, Alexandre Marcette, Jean Delville, Emile Fabry e.a. Onder
de gevluchte Gentenaars zijn Joris Minne de beeldhouwer en Jules de Bruycker. Het
artikel is rijk geïllustreerd met afbeeldingen naar werken der behandelde schilders,
o.a. met prachtige reproducties naar de ook hier welbekende etsen van De Bruycker.
In hetzelfde nummer schrijft W. S. Mangham over den figuurschilder Gerald Festus
1480 Kelly bij afbeeldingen van diens smakelijke schilderijen en staat ook een met vele
prenten verlucht artikel door Arthur Reddie over de landschappen van David Murray
Smith, terwijl G. C. Williamson een aanteekening bij miniaturen uit de verzameling
Pierpont Morgan geeft. Aardig zijn ook in dit nummer de prentjes naar 18d'eeuwse
1485 Chineesche vogelkooien: prachtige vogelen-woninkjes van bamboe en gelakt hout,
sierlijk ingelegd met ivoor en schildpad. Een Londensche firma houdt er eene
tentoonstelling van, die talrijke gaafbewaarde exemplaren bevat, wat wijst op de
grootte zorg, waarmee Chineesche families deze kunstvolle voorwerpen in eere hielden.
Ten slotte de gewone rubrieken, als altijd rijk geïllustreerd.

Posterijen en Telegrafie.

1490 Het gebruik van geheim schrift is in telegrammen via Galveston voor alle plaatsen in
Mexico, uitgezonderd Vera Cruz, opgeheven.

DE OORLOG.

DUITSCHLAND.

1495 **De landstorm opgeroepen.**

De consul-generaal van Duitschland te Amsterdam verzoekt ons te willen mededeelen:
Allen, die tot den landstorm behooren, en tot dusver niet opgeroepen zijn, worden bij
Keizerlijk besluit van 27 November onder de wapenen geroepen, en zullen zoo noodig
later voor de actieven dienst worden gebruikt. De landstorm bestaat uit alle voor den
1500 dienst geschikte personen, van het voltooide 17e tot het voltooide 45e levensjaar,
die niet tot het leger, noch tot de marine behooren.

RUSLAND.

Huiszoeking bij gravin Tolstoi.

1505 In de „Nowoje Wremija" schrijft gravin Sofie Tolstoj, de zeventigjarige weduwe van
graaf Leo Tolstoj, dat dezen dagen de politie een nachtelijken inval heeft gedaan in
Jasnaja Poljana. Ondanks de protesten van de gravin, heeft zij de kamer van den
bibliothecaris, dien zij blijkbaar verdacht van revolutionaire drijfverij, van onder
tot boven doorzocht en daarbij nog bijna brand veroorzaakt door 't omgooien van een
1510 petroleumlamp.
De gravin beklagt zich ten zeerste over het optreden der "ordebewaarders", die bij
hun ongewoon bezoek niets verdachts hebben kunnen vinden.

Generaal Welisjko.

1515 Naar de "Nowoje Wremija" meldt, is in de gevechten bij Lodz gesneuveld de Russische
generaal Welisjko, die bekend is door zijn optreden bij Port Arthur in den oorlog in
Oost-Azië tegen de Japanners.

TURKIJE.

1520 **Russen en Turken.**

PETROGRAD, 18 Dec. (Spec. dienst van het P. T. A.) De Russisch-Turksche operaties
worden belemmerd door de hevige koude.
De burgemeester van Bakoe, die naar het front is geweest om daar kleederen, tabak
enz, uit te deelen, vertelt, dat de Russen, die in de dorpen bij Erzeroem liggen
1525 tijdelijk vee in de leemen hutten hebben gestald, teneinde de woningen voor de
troepen te verwarmen. Overdag houden de troepen harddraverijen de heuvels af en
wedstrijden in het boksen, teneinde warm te worden.
De terugtrekkende Turken hadden voorraden graan verborgen; dat werd echter door de

- Kozakken, die in de aarde groeven met stokken, ontdekt.
- 1530 Schapen kan men in de buurt wel krijgen, het zout ontbreekt echter. Menige hevige aanval op de Russische loopgraven is mislukt; de Russen schieten nl. eerst, als de vijand dichtbij genaderd is en openen dan een vernietigend vuur. De aanvallers stuiten bij hun charges herhaaldelijk op hoopen lijken. Ter kenschetsing van den geest onder de Russen verhaalt de burgemeester, dat een
- 1535 soldaat wien eenige vingers waren afgeschoten den verplegers ongeduldig verzocht zijn hand snel te verbinden, daar hij onmiddellijk naar de vuurlinie terug moet enz. De Russen noemen de Turksche granaten wegens hunnen vorm gekscherend jampotten. Een groot aantal Turksche gevangen heeft geen broeken en draagt slechts beenwindsels. Op het slagveld gaat het vaak gemoedelijk toe; wanneer het vuren nl. gestaakt is,
- 1540 korren de mannen uit de verschillende loopgraven naar elkander toe en wisselen grapjes.

Engelsche troepen geland bij Akaba.

- KONSTANTINOPEL, 19 Dec. (W. B.) Rapport van het hoofdkwartier:
- 1545 De Engelsche kruiser, die sinds eenige dagen voor Akaba kruiste, heeft thans aldaar troepen geland, welke echter door onze daarheen gedirigeerde troepen gedwongen werden weer aan boord te gaan. Ons vuur vernietigde de zoeklichten van den kruiser.

1550 **Een Grieksch spion?**

- Een Grieksch zeeofficier aan de Grieksche legatie te Konstantinopel verbonden is door de Turksche politie gevangen genomen op beschuldiging van spionage. De officier is reeds ter dood veroordeeld. De Grieksche gezant heeft tegen dit vonnis geprotesteerd en eischt uitlevering van den officier aan de Grieksche legatie. (Hierop slaat
- 1555 blijkbaar het Reuter-telegram uit Athene, gisteren door ons in het avond blad vermeld, en waarin werd medegedeeld, dat de Grieksche pers van oordeel is, dat de betrekkingen tusschen Griekenland en Turkije moeten worden afgebroken, indien de officier mocht worden gefusilleerd).
- 1560 Nog een andere quaestie geeft de Grieksche regeering tot vertoogen te Konstantinopel aanleiding, nl. de vervolging, waaraan de Grieken in Klein-Azië blootstaan.

De blokkade van de Dardanellen.

- Volgens telegrammen uit Alhem, bestaat het Fransch-Engelsche eskader, dat de Dardanellen blokkeert, uit zes dreadnoughts, en wel vier Engelsche en twee Fransche;
- 1565 verder zijn er bij ingedeeld vier Engelsche en drie Fransche kruisers, twee Fransche mijnenleggers, acht Engelsche torpedoboot jagers, vier Fransche torpedobooten; benevens de noodige onderzeebooten en transportschepen. Het opperbevel voert een Fransch admiraal.

1570 **SERVIË.**

Versterkingen voor Servië.

- Uit Saloniki wordt bericht, dat voortdurend over die stad geschut, munitie, troepen en levensmiddelen naar Servië worden gezonden. Den 14-en December zijn door het Fransche oorlogsschip "Waldeck Rousseau" troepen ontscheept, welke naar Servië zijn
- 1575 doorgezonden.

BALKAN-STATEN.

Servië en Bulgarije.

- SALONIKI, 19 Dec. (W. B.) De gebroeders Buxton zijn uit Nisj hier teruggekeerd. Zij weigeren elke mededeeling. Het schijnt dat hun pogingen om een toenadering tusschen
- 1580 Servië en Bulgarije tot stand te brengen, mislukt zijn.

ZUID-AFRIKA.

Het eerste rebellie-proces.

- 1585 Te Pretoria is het eerste proces in verband met de rebellie voor den krijgsraad in behandeling gekomen. Beklaagde is zekere Van den Linden, die beschuldigd wordt van samenzwering tegen de regeering en poging tot het uitlokken van rebellie. Uit de verklaringen van de politie bleek dat de beklagde gepoogd had om een aantal recruten te wapenen, die zich bij de weermacht der Unie zouden aansluiten met de bedoeling dan
- 1590 later tot de rebellen over te loopen. Omtrent het verloop van het proces zijn nog geen nadere bijzonderheden bekend geworden.

Zwitserland.

Donderdag is te Bern tot president van den Bondsraad gekozen het lid Giuseppe Motta,

Naspeuringen van Paul Theelen: 19 december 1914

- 1595 hoofd van het departement van finantiën. Tot vice-president is gekozen Decoppet, chef van het departement van oorlog.
De heer Motta is geboren in 1871 in het kanton Ticino, in welk kanton hij later leider werd van de conservatieve partij.
- 1600 **WEEKOVERZICHT.**
ROTTERDAM, 18 December.
Koffie. De markt was deze week kalm gestemd en hoewel de vraag, het naderend einde des jaars in aanmerking genomen, niet onbevredigend kan genoemd worden, werd zij toch door het aanbod overtroffen, zoodat de prijzen iets terugliepen en de noteering van Santos van 41 c. op 40 c. moest worden teruggebracht. Ook Robusta werd gemakkelijker koopbaar, doch goed ordinair Java kon zich bij beperkt aanbod handhaven, zoodat de noteering dezer soort onveranderd 46 c. bleef.
- 1605 Suiker. Over de afgelopen week valt er weinig belangrijk» te melden. Prijzen bleven stationnair, en wilden koopers de prijzen van verkoopters nog niet inwilligen. Men kan zien, dat het jaar ten einde loopt, wat immer in dit artikel een lusteloze stemming teweegbrengt. December f.13 1/4 geboden. Geraffineerd met goede vraag tot oplopende prijzen.
- 1610 Margarine. Officieel zijn deze week geen loco verkoopen gepubliceerd, er werden slechts enkele partijtjes, totaal 245 trcs. tot geheimen prijs afgedaan. Op aflading zijn de noteeringen circa onveranderd, n.l. f82 voor 1e en f79/80 voor 2e soorten c.i.f. Londen.
- 1615 De aanvoeren bestaan slechts uit enkele partijen via Engeland aangevoerd, waarvan de kwantiteiten niet zijn gepubliceerd.
Heden gedaan 75 trcs. Mystic en 95 trcs. Barnier, prijs geheim.
- 1620 Vetwaren. Talk blijft vast, met steeds stijgende prijzen en goede kooplust voor fijne runder- en schapensoorten, terwijl de mindere soorten slechts geringe belangstelling ontmoetten. In de jl. Woensdag te Londen gehouden veiling werden van de aangeboden 770 vaten Australische talk er 570 verkocht tot gemiddeld 3 d. à 6 d. per cwt. hoogere prijzen. De voorraden in landen verminderen regelmatig. Australië rapporteert goede zaken tot stijgende prijzen, Amerika onveranderd, terwijl Parijs zonder noteeringen is.
- 1625 Palmolie mocht zich deze week verheugen in de belangstelling der consumenten en kwamen er goede afdoeningen tot stand voor stoomende en begin volgend jaar te leveren partijen. De stemming is goed prijshoudend, doch niet vast te noemen. Aangekomen te Liverpool 249 vaten.
- 1630 Katoenolie. Amerikaansche zoowel als Engelsche kalm, met geregelde zaken.
Boonenolie. Ten gevolge van de voortdurende stijging van lijnolieprijzen, is dit artikel wederom van interesse geworden. Echter het is moeilijk om geschikte offerte te krijgen.
- 1635 Cocosolie. Prijshoudend met geringe vraag.
Palmpittenolie. Nog geen noteeringen.
Vischoliën. Stemming vast, ons kwamen echter geene afdoeningen van eenig belang ter oore.
- 1640 Ricinusolie kalm, doch de uitvoer van Engeland gaat met groote moeilijkheden gepaard.
Lijnolie regelmatig stijgend met goede zaken. Heden sluit de markt vast.
Copra kalm en iets gemakkelijker.
- 1645 Fijne Zaden. Handel in zaden was van weinig beteekenis, prijzen bleven onveranderd.
Karwijzaad f17-17 1/4, Bl. Maanzaad f 23½-24½ per 50 K.G. (incl. baal); Bruin Mosterdzaad f36-38, Geel id. f27-31, Kanariezaad f21½-22½ per 100 K.G. (incl. baal).